

พื้นที่แห่งความสุขและความโดดเด่น

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

พื้นที่แห่งความสุขและความโดดเด่น

โดย
นางสาวชนัญญา ตะป่อ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

PLEASURE AND LONELINESS AREA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Fine Arts (VISUAL ARTS)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2021
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	พื้นที่แห่งความสุขและความโดดเด่น
โดย	นางสาวชนัญญา ต๊ะป้อ
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ปราการ จันทรวชิต
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ศาสตราจารย์เกียรติคุณ พิษณุ ศุภนิมิตร รองศาสตราจารย์ ทินกร กาษรสุวรรณ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ พดยศ พุทธเจริญ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ปราการ จันทรวชิต)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ พิษณุ ศุภนิมิตร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ทินกร กาษรสุวรรณ)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ กัญญา เจริญศุภกุล)

620120006 : ทศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท

คำสำคัญ : ความสงบสุข, ความโดดเดี่ยว, ความเหงา, วิถีชีวิต, ชนบท, เครื่องจักสาน

นางสาว ชนัญญา ต๊ะป้อ: พื้นที่แห่งความสงบสุขและความโดดเดี่ยว อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ปราการ จันทร์วิชิต

วิทยานิพนธ์นี้ หัวข้อ “พื้นที่แห่งความสงบสุขและความโดดเดี่ยว” เกิดจากความรู้สึกประทับใจวิถีชีวิตในชนบทที่ข้าพเจ้าเติบโตมา โดยข้าพเจ้าต้องการเปรียบเปรยกับตัวของข้าพเจ้าเองที่ถูกปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมจากพื้นที่ชนบทได้เข้ามาอยู่ในพื้นที่เมืองใหญ่ สภาพแวดล้อมที่เคยคุ้นเคยได้ถูกปรับเปลี่ยนไป จึงทำให้มีความรู้สึกเหงาและคิดถึงที่บ้าน ซึ่งชนบทนั้นมีความสวยงามและกลิ่นอายบางอย่างที่หาไม่ได้จากในเมือง เครื่องจักสานจึงเป็นเหมือนภาพสะท้อนถึงชนบทและความสวยงามที่ข้าพเจ้ารู้สึกผูกพันอยู่ในบรรยากาศกลมกลืนด้วยหมอกทำให้เกิดความรู้สึกเหงาในช่วงเวลาหนึ่งที่ความคิดถึงบ้าน

จากความประทับใจดังกล่าว จึงเกิดความคิดที่อยากจะนำเสนอสิ่งที่ข้าพเจ้าผูกพันและประทับใจในเครื่องจักสานที่มีความประณีต ความงามของรูปทรงที่ได้ผ่านการถูกใช้งานในสิ่งแวดล้อมที่เป็นชนบท เพื่อสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ที่สื่อถึงความโหยหาถึงวิถีชีวิตในชนบทที่เกิดเป็นความผูกพันทำให้อยากนำเสนอออกมาในรูปแบบที่ข้าพเจ้ารู้สึกและยังคงความเป็นตัวตนและบอกเล่าเรื่องราวของตัวเองผ่านการจักสานขึ้นมาเป็นรูปทรงในจินตนาการ

620120006 : Major (VISUAL ARTS)

Keyword : peace insularity loneliness local countryside wicker

MISS SHANATYA TAHPOR : PLEASURE AND LONELINESS AREA THESIS ADVISOR
: ASSOCIATE PROFESSOR PRAKARN JANTARAVICHIT

The thesis titled “Area of Peace and Solitude” was born from the impression of the rural way of life in which I grew up. I would like to compare my transformation from a rural area to a largely urban one. The familiar environment has been transformed. Thus causing a feeling of loneliness and homesickness. The countryside has some beauty and fascination that can't be found in the city. The wicker was thus a reflection of the countryside and the beauty of the work that I felt attached to in the misty atmosphere, creating a feeling of loneliness during a time of homesickness.

from such an impression hence, the idea of wanting to bring what I was attached to and impressed with in the exquisite basketry. The beauty of the shape that has been used in a rural environment In order to create a thesis work that conveys the nostalgia for rural life that has become a bond, it makes me want to present it in a way that I feel and still be myself and tell my own story through weaving up into an imaginary shape

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีข้าพเจ้าขอขอบพระคุณผู้ปกครองผู้ให้การสนับสนุนในด้านการศึกษาด้านการเงินค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการเรียน การทำงาน วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อเป็นทุนทรัพย์ในการศึกษาเล่าเรียน ขอขอบคุณญาติผู้ใหญ่ที่เคารพ ช่างฝีมือผู้ทำงานหัตถกรรมพื้นบ้านและผู้ที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูล ขอขอบคุณ ศาสตราจารย์ พดยศ พุทธเจริญ ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ปราการ จันทรวชิต ขอขอบคุณ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ พิษณุ ศุภนิมิตร ตามด้วย ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ทินกร กาษรสุวรรณ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ขอขอบคุณ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ กัญญา เจริญศุภกุล ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก รองผู้ให้คำปรึกษาและเป็นผู้ควบคุมดูแล ตรวจสอบข้อมูลในการประกอบขึ้นมาเป็นเล่มวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ตลอดจนอาจารย์ภาควิชาภาพพิมพ์ทุกท่าน ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทางด้านศิลปะ เทคนิควิธีการต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้ให้คำแนะนำและคำปรึกษาให้เป็นไปตามกระบวนการที่ถูกต้อง ขอขอบคุณศิลปินผู้เป็นแรงบันดาลใจและให้คำแนะนำ อีกทั้งคนที่คอยให้กำลังใจ พี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ ที่ช่วยเหลือแนะนำสนับสนุนในการทำงานจนจบประสบความสำเร็จ

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณคณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ สาขาทัศนศิลป์ ภาควิชาภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในการศึกษาเรียนรู้ สร้างสรรค์ผลงาน ฝึกทักษะ ประสบการณ์ ความเข้าใจ และสถานที่ประกอบการทำงานไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

นางสาว ชนัญญา ต๊ะป้อ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญรูปภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	2
จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
สมมติฐานการศึกษา	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	4
คำนิยามศัพท์.....	5
บทที่ 2 อิทธิพลและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลงานสร้างสรรค์.....	7
อิทธิพลและแรงบันดาลใจจากสิ่งแวดล้อม	8
สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติในชนบท	8
เครื่องจักสานพื้นบ้าน	9
อิทธิพลและแรงบันดาลใจจากรูปทรง	10
คุณค่าความงามด้านศิลปะของเครื่องจักสาน	11
คุณค่าความงามในด้านรูปทรงและลวดลาย	11
ความงามที่เกิดจากวัสดุ.....	12
คุณค่าความงามจากเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น.....	12
คุณค่าความงามในเชิงศิลปะ	13

อิทธิพลและแรงบันดาลใจจากผลงานศิลปิน	13
ศิลปิน นีวัตน์ โกศล	13
ศิลปิน ประวีณ เปียงชมภู.....	15
ศิลปิน วิจิตร อภิชาติเกรียงไกร.....	16
Artist Quint Buchholz.....	17
Artist Philippe Charles Jacquet	18
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์	19
บทที่ 3 ขั้นตอนการศึกษาและกระบวนการสร้างสรรค์.....	21
แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์.....	21
การเก็บรวบรวมข้อมูล	22
ขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์	24
ขั้นตอนที่ 1 สร้างภาพร่างความคิด (sketch).....	24
ขั้นตอนที่ 2 สร้างแม่พิมพ์แกะไม้.....	25
ขั้นตอนที่ 3 การสร้างแผ่นวางกระดาษ.....	27
ขั้นตอนที่ 5 การทำความสะอาดหลังพิมพ์งาน.....	38
ขั้นตอนที่ 6 การเก็บผลงาน.....	39
การวิเคราะห์องค์ประกอบของทัศนธาตุและหลักการออกแบบ.....	40
สรุปแนวคิดและกระบวนการวิธีการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	41
บทที่ 4 การวิเคราะห์และการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์	42
วิเคราะห์ข้อมูลผลงานการสร้างสรรค์.....	42
การวิเคราะห์เนื้อหาในการสร้างสรรค์.....	43
การสร้างสรรค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์	43
การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์	61
สรุปผลจากการศึกษาและการสร้างสรรค์.....	68

บทที่ 5 บทสรุป 69

    สรุปผลจากการศึกษา 69

    รายการอ้างอิง 71

    ประวัติผู้เขียน 72

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ทุงนา	9
ภาพที่ 2 เครื่องจักสาน	10
ภาพที่ 3 นกกระจาบทำรัง	11
ภาพที่ 4 สงบ - อบอุ่น (1)	14
ภาพที่ 5 สงบ - อบอุ่น (2)	14
ภาพที่ 6 พื้นที่สภาวะแห่งความสุขสงบ	15
ภาพที่ 7 The Same old in Something E	16
ภาพที่ 8 The Collector of Moment (2011)	17
ภาพที่ 9 Une histoire, (2020)	18
ภาพที่ 10 อุปกรณ์ในการทำงาน	24
ภาพที่ 11 sketch ต้นแบบด้วยตอกไม้ไฟ	25
ภาพที่ 12 ขั้นตอนสร้างภาพ sketch ด้วย Adobe Photoshop	25
ภาพที่ 13 การคัดลอก sketch ด้วยกระดาษคาร์บอนเพื่อคัดลอกลายเส้นและสเปรย์เคลือบเงา	26
ภาพที่ 14 ผสมแอลกอฮอล์ น้ำส้มสายชู และน้ำเปล่าในสัดส่วนเท่ากัน	27
ภาพที่ 15 กระดาษชั้นสีเทาและอุปกรณ์ทำแผ่นเลกระดาษ	28
ภาพที่ 16 วัดขนาดกระดาษ	29
ภาพที่ 17 หนีบให้กระดาษและกาวแน่นรองนแห่ง	29
ภาพที่ 18 แผ่นเลกระดาษที่แห้งแล้วพร้อมใช้งาน	30
ภาพที่ 19 กลิ้งสีด้วยลูกกลิ้งยาง	31
ภาพที่ 20 แกะแม่พิมพ์ออกที่ละเลเยอร์	31
ภาพที่ 21 สะกิดและปัดฝุ่นผงออกก่อนพิมพ์สีต่อไป	32

ภาพที่ 22 กลิ้งสีให้เต็มแม่พิมพ์	33
ภาพที่ 23 นำกระดาษมาวางบนแผ่นเลกระดาษแล้วใช้ตัวหนีบมาหนีบกระดาษด้วยตัวหนีบ	34
ภาพที่ 24 นำแม่พิมพ์มาวางบนแผ่นเลกระดาษที่เตรียมไว้	34
ภาพที่ 25 ทำเส้นมาร์คที่หลังกระดาษ	34
ภาพที่ 26 ม้วนผ้าสักหลาดหลังวางกระดาษและงานลงบนแท่นพิมพ์	35
ภาพที่ 27 หมุนแท่นไปจนกว่าจะสุด	35
ภาพที่ 28 เมื่อหมุนแท่นแล้ว ม้วนผ้าสักหลาดออก แล้วนำกระดาษขึ้น	36
ภาพที่ 29 ดึงกระดาษขึ้น ระวังกระดาษหักและเป็นรอย	37
ภาพที่ 30 นำผลงานมาตากให้สีแห้ง	37
ภาพที่ 31 เก็บสีด้วยกระดาษไขและพันเทปกั้นอากาศเข้า	38
ภาพที่ 32 เช็นชื่อเมื่องานเสร็จเรียบร้อย	39
ภาพที่ 33 Remembrance no. 1	44
ภาพที่ 34 Remembrance no. 2	45
ภาพที่ 35 Remembrance no. 3	46
ภาพที่ 36 Remembrance no. 4	47
ภาพที่ 37 Remembrance no. 5	48
ภาพที่ 38 Remembrance no. 6	49
ภาพที่ 39 Serenity of imagine no.1	51
ภาพที่ 40 Serenity of imagine no.2	52
ภาพที่ 41 Serenity of imagine no.5	53
ภาพที่ 42 Serenity of imagine no.6	54
ภาพที่ 43 The Silenity	55
ภาพที่ 44 Dream Space	56
ภาพที่ 45 Tranquility Area no.1	57

ภาพที่ 46 Tranquility Area no.2..... 58

ภาพที่ 47 Tranquility Area no.3..... 59

ภาพที่ 48 Tranquility Area no.4..... 60

ภาพที่ 49 The Horizon dawn of Loneliness no.1 62

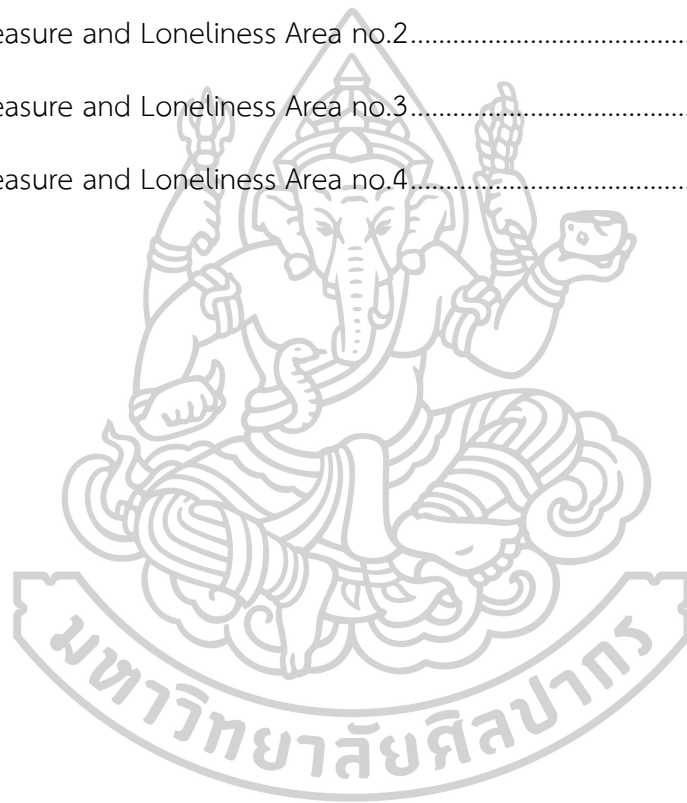
ภาพที่ 50 The Horizon dawn of Loneliness no.2 63

ภาพที่ 51 Pleasure and Loneliness Area no.1..... 64

ภาพที่ 52 Pleasure and Loneliness Area no.2..... 65

ภาพที่ 53 Pleasure and Loneliness Area no.3..... 66

ภาพที่ 54 Pleasure and Loneliness Area no.4..... 67

บทที่ 1

บทนำ

ข้าพเจ้าเติบโตมาในสังคมชนบททางภาคเหนืออันใกล้ชิดธรรมชาติและได้มีโอกาสเข้ามาอาศัยอยู่ในเมืองหลวง พบว่าในสังคมเมืองมีความแตกต่างจากชนบทเพราะมีการดำเนินชีวิตที่รีบเร่ง วุ่นวาย ผู้คนในเมืองต่างก็ดำเนินชีวิตไปแบบไม่ได้สนใจผู้คนรอบข้างมากเท่ากับสังคมชนบท ผู้คนแปลกหน้าต่างก็เข้ามาเพื่อจุดประสงค์ในการก้าวหน้าทางอาชีพและเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว ความแตกต่างในการดำเนินชีวิตนี้เองทำให้ข้าพเจ้าเกิดความโหยหาอดีต วิถีชีวิตในชนบทที่มีการอาศัยอยู่ร่วมกันด้วยการพึ่งพาอาศัยกันในชุมชน ทำให้เกิดเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านและจารีตประเพณีต่าง ๆ การช่วยเหลือเกื้อกูลกันจึงยังมีให้เห็นได้อยู่ตามชนบท การเติบโตมาในครอบครัวที่อยู่ในชนบททำให้มีความผูกพันกันในครัวเรือนและใกล้ชิดกันโดยผ่านวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นที่ต้องอาศัยความสามัคคีกัน วัฒนธรรมประเพณีความเชื่อที่ถูกบอกเล่าส่งต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนเกิดเป็นความเคารพบูชาตามความเชื่อท้องถิ่น การใช้ชีวิตที่อยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติก่อให้เกิดภูมิปัญญาความรู้ที่สร้างเครื่องมือทำมาหากินจากธรรมชาติ อีกทั้งยังทำให้ชาวบ้านมีความใกล้ชิดกันมากกว่าในผู้คนเมือง

นอกเหนือจากประโยชน์ที่ได้ใช้งานจากเครื่องจักรสาน รูปทรงและลวดลาย ความประณีตสวยงาม ที่มาจากเครื่องจักรสานยังสะท้อนถึงความรู้สึกร่วมกันและความอบอุ่นในวิถีชีวิตชนบทที่อยู่อาศัยกันอย่างเรียบง่าย ชนบธรรมเนียมประเพณีของคนในชนบทที่มีวัฒนธรรมความเชื่อ และถูกยึดถือเป็นคติกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ เครื่องจักรสานจึงถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้สำหรับงานพิธีเพื่อเป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นตัวแทนตามความเชื่อโบราณที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือกันมาก จากความเชื่อในเครื่องจักรสานจึงทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างคนและสิ่งของ แต่ละครอบครัวจะถูกปลูกฝังและผูกพันกับวัฒนธรรมความเชื่อ ผู้คนสมัยก่อนส่วนมากจึงมีความผูกพันและเรียนรู้วิธีการทำเครื่องจักรสานใช้เองในครัวเรือน แม้ในปัจจุบันผู้คนที่มีความชำนาญจะเหลือน้อยลงจากยุคสมัยที่เปลี่ยนไป สภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงมีผลทำให้ชาวบ้านต้องเปลี่ยนอาชีพและหันเข้าเมืองเพื่อหารายได้จากอาชีพอื่นมากขึ้น คนรุ่นใหม่เติบโตมาในยุคสมัยและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปจึงเริ่มมองข้ามและไม่ได้เห็นความสำคัญของภูมิปัญญา

ความหมายของเครื่องจักรสานในผลงานต้องการบอกเล่าหรือสะท้อนถึงความเป็นชนบทซึ่งเริ่มจากความรู้สึกผูกพันกับวิถีชีวิตชนบทและคนในครอบครัว เครื่องจักรสานเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถูกถ่ายทอดส่งต่อความรู้กันมาในรูปแบบสอนต่อ ๆ กันในรุ่นหรือครัวเรือน เครื่องจักรสานในแต่ละพื้นที่อาจมีรูปร่างลักษณะหรือลวดลายที่ต่างกันไปบ้าง ซึ่งก็ล้วนแล้วแต่ประสบการณ์ของช่างฝีมือในแต่ละ

ละท่องเที่ยว แต่ทว่าในการใช้งานก็ยังคงทำหน้าที่เช่นเดียวกัน หน้าทีของเครื่องจักสานมีหลากหลายการ ใช้งานซึ่งมีตั้งแต่มีไว้เพื่อดักจับสัตว์น้ำ และการนำมาทำเป็นข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ และยังมีไว้เพื่อ ประกอบในประเพณีความเชื่ออีกด้วย

จากความคุ้นเคยนี้จึงทำให้ข้าพเจ้าเกิดความโหยหาวิถีชีวิตชนบท การปรับเปลี่ยน สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยจากชนบทมาสู่เมืองหลวงทำให้ข้าพเจ้าเกิดความคิดถึงบ้านและความเป็นอยู่ ในชนบท คิดถึงความสวยงาม ความเรียบง่าย ดังนั้นข้าพเจ้าจึงได้นำมาเป็นแรงบันดาลใจในการ สร้างสรรค์ผลงาน การสร้างสภาพแวดล้อมสมมติขึ้นมาในผลงานเป็นเหมือนการจำลองสภาพแวดล้อม ขึ้นมาภายในพื้นที่กว้างใหญ่แต่ก็เป็นเสมือนพื้นที่ปลอดภัยที่ถูกสร้างขึ้นมาจากจินตนาการถึง สภาพแวดล้อมของธรรมชาติอันสงบ โดยแทนตัวเองด้วยวัตถุที่เป็นเครื่องจักสานซึ่งเปรียบเป็นตัวแทน ของข้าพเจ้าที่กำลังอยู่ในสภาพแวดล้อมใหม่ท่ามกลางบรรยากาศในภวังค์ของความคิดถึงบ้าน

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากความอบอุ่นและความผูกพันกับครอบครัวในวิถีชีวิตชนบท การใช้ชีวิตที่มีความสัมพันธ์ กับเครื่องจักสานซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในชนบท ประเพณีเรื่องราวความเชื่อที่ถูกเปลี่ยนผ่านไปตาม ยุคสมัย เพื่อคุณภาพชีวิตและโอกาสทางการศึกษาทำให้ลูกหลานต้องดิ้นรนเข้ามาอาศัยอยู่ในเมือง หลวงที่ผู้คนมีความเป็นส่วนตัว มีวิถีชีวิตดูเร่งรีบวุ่นวาย การเข้ามาใช้ชีวิตในเมืองใหญ่เพื่อจุดประสงค์ ในการดิ้นรนหาเลี้ยงชีพโดยมีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปและมีความแตกต่างจากภูมิลำเนาเดิม ทำให้ ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกเหงาและโหยหาความรู้สึกอบอุ่นในวิถีชีวิตชนบทที่ได้ผูกพันและเติบโตมา มี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และร่วมด้วยช่วยกัน ภาพบรรยากาศของชนบทมีกลิ่นอายอันเป็นเสน่ห์หาได้ยาก ในเมืองหลวง

เมื่อข้าพเจ้าได้มีโอกาสเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่ในเมือง ซึ่งเปลี่ยนบริบทแวดล้อมจากบ้านเกิด ทำให้ตัวข้าพเจ้าเกิดความหวงคิดถึงและโหยหาบ้านเกิด จากปัจจัยที่อยู่อาศัยที่เปลี่ยนแปลงไปนี้เอง ข้าพเจ้าจึงได้นำเอาวัสดุพื้นบ้านที่เป็นเสมือนตัวแทนและเป็นเสมือนที่ยึดเหนี่ยวจิตใจในยามที่กำลัง เหงา มาเพื่อเป็นสิ่งสะท้อนให้ตัวของข้าพเจ้ารู้สึกปลอดภัยในยามที่โดดเดี่ยว ข้าพเจ้าได้ค้นพบการ สร้างความสงบสุขจากวัสดุพื้นบ้าน ด้วยความเป็นเด็กต่างจังหวัดจึงมองเห็นจุดเชื่อมโยงให้กลับไป รำลึกถึงบ้านเกิด ถิ่นที่อยู่อาศัย โดยมีตัวเครื่องจักสานพื้นบ้านเป็นเครื่องมือในการใช้ชีวิตในชนบท

เพื่อต้องการสื่อถึงบรรยากาศความอบอุ่น และสะท้อนถึงคุณค่าความผูกพันกับวิถีชีวิตใน ชนบท ด้วยการนำเสนอรูปทรงและลวดลายของเครื่องจักสานอันเป็นสื่อแทนถึงภูมิปัญญาและคุณค่า

ความงาม ความผูกพันในชนบท ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ่านการนำเสนอรูปทรงสิ่งของพื้นถิ่น ในพื้นที่ชนบท โดยสร้างรูปทรงสัญลักษณ์ขึ้นมาจากจินตนาการเพื่อสะท้อนถึงความเป็นพื้นบ้านและ เพื่อตระหนักถึงความสำคัญของวิถีชีวิตพื้นบ้านอันมีภูมิปัญญาสอดแทรกอยู่ ดังนั้นรูปทรงสัญลักษณ์ ที่มาจากเครื่องจักสานจึงสะท้อนถึงความรู้สึกความสัมพันธ์และความอบอุ่นในวิถีชีวิตชนบท การปรับเปลี่ยนหรือต่อยอดรูปทรงเครื่องจักสานในท้องถิ่นให้มีความเชื่อมโยงกับความรู้สึกผูกพันใน ชนบทและสะท้อนคุณค่าของภูมิปัญญาดั้งเดิม โดยการสร้างจากมุมมองของคนไกลบ้านที่เกิดความ โหยหาบ้านอย่างโดดเด่นท่ามกลางบรรยากาศที่ทำให้รู้สึกเหงาและโดดเดี่ยว ห่างไกลจากความเจริญ ในเมืองหลวง

จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษากระบวนการและวัสดุในการสร้างรูปทรงและลวดลายของเครื่องจักสานเพื่อ สร้างสรรค์เป็นความหมายที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตและความผูกพันในครอบครัว
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภาพพิมพ์ที่มีเทคนิคกระบวนการที่เชื่อมโยงเข้ากับ ความหมายที่สะท้อนถึงความสัมพันธ์ของครอบครัวในวิถีชีวิตชนบท
3. เพื่อศึกษาความสำคัญและสร้างรูปทรงขึ้นมาแทนรูปทรงธรรมชาติ รูปทรงและลวดลาย ที่มาจากเครื่องจักสาน ทำให้ตระหนักเห็นคุณค่าความสัมพันธ์ของครอบครัวชนบท

สมมติฐานการศึกษา

จากความรู้สึกอบอุ่นและมีความผูกพันกับคนในครอบครัว ความทรงจำที่นึกถึงความสุขใน บ้านเกิดที่สัมพันธ์กันถึงเครื่องจักสานอันเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตในชนบท ประเพณีเรื่องราว และความเชื่อที่ถูกเปลี่ยนผ่านไปตามยุคสมัยและกาลเวลา ทำให้ตระหนักว่าคุณค่าความสำคัญเริ่มถูก ลืมเลือนผ่านการเติบโตมาในชนบทของข้าพเจ้าจึงต้องการนำกระบวนการภาพพิมพ์มานำเสนอคุณค่า ของภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ต้องการนำเสนอเรื่องของรูปทรงสิ่งของพื้นถิ่น ในพื้นที่ชนบท โดยการใช้เครื่องจักสานมาเป็นรูปทรงของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ที่มีการ ปรับเปลี่ยนหรือต่อยอดรูปทรงเครื่องจักสานในท้องถิ่นให้มีความเชื่อมโยงกับความรู้สึกผูกพันใน ชนบทปัจจุบันที่ยังคงสะท้อนคุณค่าของภูมิปัญญาเดิมได้จากมุมมองใหม่ ผ่านกระบวนการทำงาน ศิลปะภาพพิมพ์แกะไม้ รูปทรงและลวดลายที่มาจากเครื่องจักสานสะท้อนถึงความรู้สึกความสัมพันธ์ และความอบอุ่นในวิถีชีวิตชนบท

ผลงานสร้างสรรค์ของข้าพเจ้ามีแนวคิดในการสร้างรูปทรงมาจากธรรมชาติที่ผสมผสานกับจินตนาการ รูปทรงที่นำมาดัดแปลงมีแรงบันดาลใจมาจากการสร้างรังของนกกระจอกและนกกระจา ซึ่งมีจุดเชื่อมโยงที่พบเห็นได้ทั้งในพื้นที่ชนบทและในเมือง โดยเกิดจากความรู้สึกว่ารังก็คือบ้าน บ้านก็คือคนในครอบครัว ความทรงจำที่ผูกพันทำให้เมื่อเวลาที่เหงาข้าพเจ้าจึงคิดถึงบ้าน และในบรรยากาศผลงานที่คลุมโทนด้วยสีโทนเดียวกัน โดยมีบรรยากาศหมกปกคลุมเกิดจากความรู้สึกเหงาเปล่าเปลี่ยว และรู้สึกโดดเดี่ยว เสมือนอยู่ในฤดูหนาวเพียงลำพังแต่ก็รู้สึกสงบเงียบ ข้าพเจ้าเปรียบตัวเองเป็นเครื่องจักรสานอันมีรูปทรงมาจากการถักสานของรังและบ้าน อยู่ท่ามกลางบรรยากาศอันเหงาในพื้นที่ปลอดภัยของตัวข้าพเจ้าที่หลีกเลี่ยงความเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมเข้ามาอยู่ภายในจิตใจ ตัวของข้าพเจ้าพบว่ามีความสุขกับการอยู่กับตัวเองมากกว่าเมื่ออยู่ท่ามกลางผู้คนหรือการออกไปพบปะมีปฏิสัมพันธ์ที่ใช้เวลานานทำให้พลังงานของตัวเองลดลงเมื่อเทียบกับอยู่คนเดียวสามารถพักผ่อนและมีพลังงานมากกว่า แม้ว่าเกิดความรู้สึกเหงาหรือโดดเดี่ยวแต่เมื่อเข้ามาอยู่ในพื้นที่ปลอดภัยของตัวเองก็ทำให้คิดถึงความทรงจำและความสงบสุขได้เสมือนกลับไปอยู่ที่บ้าน

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตทางด้านเนื้อหา แนวความคิดเพื่อต้องการแสดงถึงความรู้สึกโหยหาวิถีชีวิตในชนบท ความวุ่นวายในเมืองหลวงทำให้มองเห็นคุณค่าความงดงามในการใช้ชีวิตอย่างอบอุ่นเรียบง่าย ซึ่งจากการใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางสังคมเมืองหลวงจนเป็นที่มาให้เกิดความรู้สึกเหงาและโดดเดี่ยว

ขอบเขตทางด้านรูปแบบ การใช้สัญลักษณ์รูปทรงมีที่มาจากวัสดุพื้นบ้าน มาปรับเปลี่ยนและสร้างรูปทรงที่สะท้อนความเป็นพื้นบ้านและการใช้ชีวิตในชนบท ด้วยการสร้างรูปทรงขึ้นมาใหม่จากประสบการณ์ ความทรงจำ และความรู้สึกที่โหยหาความเป็นชนบท โดยมีรูปแบบกึ่งเหมือนจริง โดยตัวเครื่องจักรสานที่สร้างขึ้นเป็นรูปทรงอันมีแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นทิวทัศน์เหนือจริงและบรรยากาศโทนสีโมโนโทน

ขอบเขตทางด้านเทคนิค สร้างสรรค์ผลงานโดยเทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้ (woodcut) ด้วยการแกะจากสั้วแกะไม้ การขัดพื้นผิวสร้างความเรียบบนผิวไม้ และสร้างบรรยากาศโดยใช้โทนสีโมโนโทน

คำนิยามศัพท์

เครื่องจักสาน

ใช้เรียกเครื่องใช้ที่ทำด้วยไม้ไผ่หรือหวายเป็นต้น เครื่องจักสานเป็นหัตถกรรมชนิดหนึ่ง ที่ชาวบ้านสร้างขึ้นมาเพื่อสนองประโยชน์ใช้สอยต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต เครื่องจักสานบางชนิด มีคุณสมบัติพิเศษคือ ความงดงาม ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการที่ได้สร้างขึ้นด้วยฝีมืออันประณีต จนมีรูปลักษณะที่สวยงามควรแก่การประดับมากกว่านำมาใช้สอย ทั้งนี้เพราะเป็นการสร้างขึ้นด้วยจิตใจที่บริสุทธิ์ ในบรรดางานหัตถกรรมประเภทต่าง ๆ เครื่องจักสานมีความเก่าแก่ที่สุดประเภทหนึ่งที่อยู่กันดีในบรรดามนุษย์ทุกชาติและทุกภาษา ในโลก เครื่องจักสานในระยะเริ่มแรกนั้น เข้าใจว่า มีลักษณะหยาบแล้ววิวัฒนาการต่อมาจนทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้และภาชนะต่าง ๆ มีลักษณะประณีตขึ้นโดยลำดับ¹

วิถีชีวิต

ทางดำเนินชีวิต เช่น วิถีชีวิตชาวบ้าน²

วิถีชีวิตในความหมายของข้าพเจ้า หมายถึงการใช้ชีวิตประจำวันทั่วไป ชีวิตประจำวันของผู้คน รวมไปถึงบรรยากาศแวดล้อม และสรรพสิ่งที่อยู่รายล้อมย่อมเป็นวิถีชีวิต

ชนบท

บ้านนอก เขตแดนที่พ้นจากเมืองหลวงออกไป³

ชนบท ยังหมายถึง พื้นที่ ถิ่นที่อยู่ที่มีความใกล้กับธรรมชาติ อาจไม่จำเป็นต้องอยู่ห่างไกลเมืองแต่มีความสงบ มีความเป็นธรรมชาติ ไม้ วนวาย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความรู้ความสามารถของชาวบ้านซึ่งเรียนรู้มาจากบรรพบุรุษหรือผู้

1 สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ / เล่มที่ 13 / เรื่องที่ 3 หัตถกรรมพื้นบ้าน / เครื่องจักสาน, เข้าถึงเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2565, เข้าถึงได้จาก

<http://saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=13&chap=3&page=t13-3-infodetail03.html>

2 พจนานุกรมไทย ออนไลน์ / พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. เข้าถึงเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2563.

เข้าถึงได้จาก <http://www.royin.go.th/dictionary/>

3 พจนานุกรมไทย ออนไลน์ / พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. เข้าถึงเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2563.

เข้าถึงได้จาก <http://www.royin.go.th/dictionary/>

	มีความรู้ในหมู่บ้านในท้องถิ่นต่าง ๆ ภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นเรื่องของการทำมาหากิน เช่น การจับปลา การจับสัตว์ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น⁴
ภาพพิมพ์แกะไม้	ภาพที่เกิดจากการพิมพ์โดยมีแม่พิมพ์ที่เป็นไม้ โดยมีลักษณะการพิมพ์แบบผิวนูน
ครอบครัว	กลุ่มคนตั้งแต่สองคนที่มาแต่งงานกัน หรือมีความสัมพันธ์ฉันท์สามีภรรยา ที่อาศัยอยู่ร่วมกันในสถานที่เดียวกัน อาจจะมีหรือไม่มี การสืบสายโลหิตหรืออาจจะเลี้ยงดูผู้อื่นโดยการรับมาอุปการะ อีกทั้งยังอาจมีญาติพี่น้องหรือผู้อื่นมาอาศัยอยู่ด้วยในสถานที่เดียวกัน
ความสงบสุข	ความเรียบง่ายอย่างเป็นสุข เกิดขึ้นเป็นความรู้สึกที่ไม่เดือดร้อนพอใจในขณะนั้น
ความโดดเดี่ยว	การอยู่อย่างโดดเดี่ยวลำพังหรือเกิดเป็นความรู้สึกอ้างว้างลำพังแม้จะไม่ได้อยู่คนเดียวก็ตาม เป็นสภาวะของความคิด หวังอารมณ์ที่เหงาไร้ที่พึ่งพิง
ความเหงา	สภาวะความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้ามากระทบจากภายนอก จนก่อเกิดเป็นความรู้สึกเกิดขึ้นภายใน หรือแม้แต่การตกผลึกบางอย่างทางความคิดภายในเองก็สามารถเกิดขึ้นได้ ความเหงาของข้าพเจ้า เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่โดดเดี่ยวเปลี่ยนแปลง ไปจนถึงความลำพังแปลกแยก ความรู้สึกไปเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับสถานที่ ผู้คน ในขณะนั้น จึงทำให้เกิดสภาวะอารมณ์ขึ้นภายในใจ ซึ่งเหตุการณ์ที่กล่าวมาข้างต้นนำไปสู่ความรู้สึกเหงาในที่สุด

4 พจนานุกรมไทย ออนไลน์ / เข้าถึงเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2565, เข้าถึงได้จาก

<https://dictionary.sanook.com/search/dict-th-en-lexitron/ภูมิปัญญาชาวบ้าน>

บทที่ 2

อิทธิพลและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลงานสร้างสรรค์

เครื่องจักสานเป็นภูมิปัญญาและเป็นงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีมานาน โดยสืบสานองค์ความรู้กันจากบรรพบุรุษรุ่นสู่รุ่นจนมาถึงปัจจุบัน ในประเทศไทยมีภูมิศาสตร์ที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรป่าไม้ ภูเขา เทือกเขาและแม่น้ำหลายสาย ประกอบกับในพื้นที่ชนบทส่วนใหญ่มีประชากรอาศัยอยู่มากและมีอาชีพเป็นเกษตรกันมาตั้งแต่โบราณ จึงทำให้เกิดเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่คิดสร้างเครื่องมือใช้สอยเพื่อการประกอบสัมมาอาชีพและเพื่อการดำรงชีวิต จึงนิยมและผลิตใช้กันอย่างหลากหลาย มีความแตกต่างกันเล็กน้อยแต่ประโยชน์ใช้สอยยังคงถูกใช้เหมือนกัน ซึ่งวัสดุส่วนใหญ่จะเป็นวัสดุธรรมชาติที่หาได้ง่ายในพื้นที่นำมาเป็นวัตถุดิบในการผลิต เพื่ออำนวยความสะดวกและเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีความจำเป็นและมีความใกล้ชิดผูกพันกับวิถีชีวิตระหว่างสิ่งของกับผู้คน ทำให้เกิดเป็นคุณค่าในรูปแบบที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวตามแต่ละท้องถิ่น และมีคุณค่าความงาม ความประณีตจากช่างฝีมือที่ถูกสืบสานกันมา การทำเครื่องจักสานมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากต่อผู้คนที่อยู่ในชนบท เพราะเป็นเครื่องมือพื้นบ้านทำจากวัสดุพื้นบ้าน

แต่เดิมนั้นล้านนาไทยเป็นดินแดนที่มีวัฒนธรรมประเพณีโบราณโดดเด่นมากมาย เป็นอาณาจักรที่ใหญ่สมกับคำว่า “ล้านนา” คือ มีดินแดนกว้างใหญ่ไพศาลบริเวณที่เป็นภาคเหนือของประเทศไทยทุกวันนี้ โดยมีเมืองเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางมาตั้งแต่สมัยแรก ๆ และเป็นชื่อที่มีอยู่คู่กันมากับล้านช้างที่หมายถึงดินแดนตอนเหนือของลาว มีเมืองหลวงพระบางเป็นศูนย์กลาง อาณาจักรล้านนาเป็นอาณาจักรที่รุ่งเรืองหลายเมืองเป็นดินแดนที่มีความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปวัฒนธรรม และการนับถือผีหรือความเชื่อถือในจารีตประเพณีถูกปลูกฝังสืบทอดกันมาจนเป็นภูมิปัญญา การจะรวมผู้คนให้กลายเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันนอกจากที่พึ่งทางใจที่เป็นพุทธศาสนาก็ยังมีเรื่องการเคารพต่อผีที่จะมีส่วนทำให้ผู้คนอยู่กันอย่างเป็นระเบียบเพื่อให้ประพฤติปฏิบัติตัวไม่ให้ผิดต่อบรรพบุรุษและเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ไม่เบียดเบียนกัน การอยู่ร่วมกันภายใต้กฎเกณฑ์ที่มีเรื่องความเชื่อมาเกี่ยวข้องนี้จะทำให้ผู้คนเกิดความเกรงกลัว เมื่อผู้คนปฏิบัติกันวันก็กลายเป็นจารีตประเพณีสืบทอดต่อกันมา

ประเพณีความเชื่อในชนบทพื้นบ้านของชาวล้านนามีความเป็นเอกลักษณ์และเป็นภูมิปัญญาในพื้นที่อยู่อาศัยของข้าพเจ้าที่บ้านทุ่งกวาว อำเภอต๋อยหลวง จังหวัดเชียงราย มีความเป็นชนบทและยังคงมีประเพณีความเชื่อของความสัมพันธ์ระหว่างคนกับความเชื่อเกี่ยวกับประเพณีอันดีงามที่สามารถเชื่อมโยงผู้คนในชุมชนเข้าด้วยกัน โดยข้าพเจ้าได้เติบโตมาในครอบครัวที่มีประเพณีความเชื่อ

ที่ชาวบ้านเคารพศรัทธาเป็นที่พึ่งของผู้คนในชนบทผ่านตัวเครื่องจักสาน ในการเชื่อมั่นที่ยึดถือกันมาอย่างยาวนานนั้น ข้าพเจ้ามองเห็นว่าผู้คนในครอบครัวและในชุมชนมีความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจกันในการประกอบพิธี ต่างก็ช่วยเหลือกันด้วยความเชื่อมั่น เกิดเป็นความสัมพันธ์กันของครอบครัวแต่ละครอบครัวในชนบทซึ่งพบเห็นได้ยากในสังคมเมืองใหญ่

อิทธิพลและแรงบันดาลใจจากสิ่งแวดล้อม

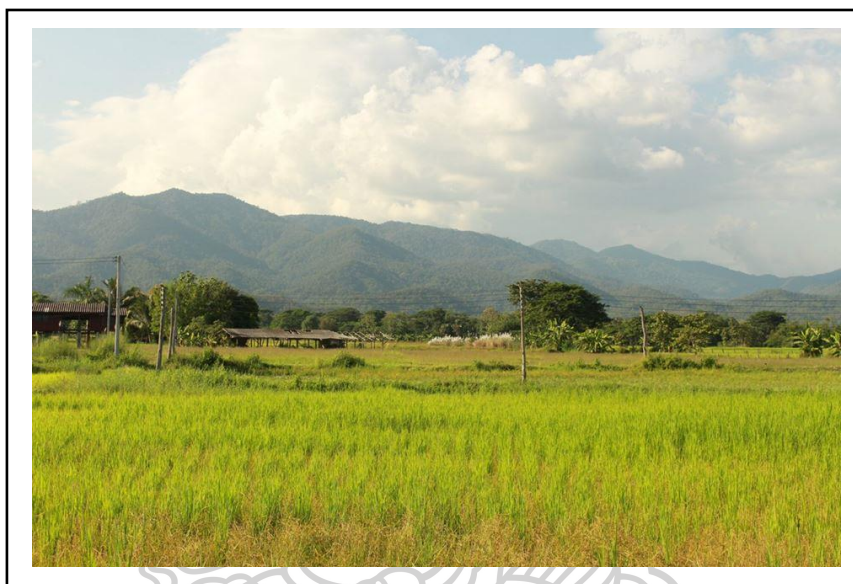
ข้าพเจ้ามีภูมิสำเนาเกิดและเติบโตขึ้นในพื้นที่ชนบทของภาคเหนือ จึงมีความรู้สึกผูกพันกับวิถีชีวิตและครอบครัวในชนบท ซึ่งประชากรส่วนมากประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร โดยในแต่ละพื้นที่ที่มีลักษณะภูมิศาสตร์แตกต่างกันก็จะมีอาชีพที่หลากหลายประเภทออกไป เช่น พื้นที่ราบจะทำการเกษตร ทำนา ปลูกหอม ปลูกถั่ว กระเทียม งา ยาสูบ พื้นที่บริเวณเนินเขาจะปลูกข้าวโพดกะหล่ำปลี หรือพื้นที่สูงขึ้นไปก็จะปลูกพืชเมืองหนาว ส่วนพื้นที่มีแม่น้ำก็จะมีกรจับสัตว์น้ำตามฤดูกาลไป ซึ่งความหลากหลายในการประกอบอาชีพดังที่กล่าวมานั้นจึงทำให้เกิดเครื่องมือหากินที่เป็นเครื่องจักสานหลายรูปแบบเพื่อเหมาะสมต่อการใช้งาน

สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติในชนบท

ลักษณะภูมิศาสตร์ภาคเหนือตอนบน หรืออาณาจักรดั้งเดิมนั้นประกอบด้วยกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ภาคเหนือ 8 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน แพร่ น่าน พะเยา แม่ฮ่องสอน มีวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กันเด่นชัด โดยเรียกตนเองว่า คนเมือง มีภาษาพูดคือ ภาษาเมือง และมีอักษรเขียน เรียกว่า ตัวเมือง ลักษณะภูมิประเทศเป็นทิวเขาสูง เช่น ทิวเขาแดนลาวกั้นไทยกับพม่าเป็นต้นน้ำสาละวิน ลุ่มน้ำโขง ลุ่มน้ำแม่แตง ทิวเขาถนนธงชัยตะวันออกเป็นต้นน้ำแม่แจ่ม แม่ปิง ทิวเขาหลวงพระบางกั้นระหว่างไทยและลาว ทิวเขาเหล่านี้ก่อให้เกิดฝนตกสู่แม่น้ำ ลำธาร ไหลลงสู่ทางใต้ เช่น แม่น้ำน่าน จากน่านทั้งหมดไหลลงสู่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา นอกจากนี้ ยังมีแม่น้ำที่เกิดจากภูเขาสูงทางภาคเหนืออีกหลายสายที่ทำให้เกิดทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ จากลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่เป็นทิวเขาสูง พื้นที่ประกอบอาชีพของภาคเหนือจึงมีลักษณะเป็นที่ราบก้นหุบเขาทั้งเล็กและใหญ่ เมื่อเปรียบเทียบพื้นที่ราบแล้วจะมีน้อยกว่าส่วนที่เป็นภูเขา ลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวก่อให้เกิดพืชพรรณประเภทต่าง ๆ ที่อุดมสมบูรณ์แตกต่างกันไปตามระดับความสูงของพื้นที่และประชาชนภาคเหนือส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม⁵

5 สมปอง เพ็งจันทร์, (2545), เครื่องจักสานภาคเหนือ, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ โอ. เอส. พรินต์ติ้งเฮาส์, หน้า 2.

เมื่อข้าพเจ้าได้มีโอกาสย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยและได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนเป็นสังคมในเมือง ทำให้คิดถึงสถานที่อันคุ้นเคย ความผูกพันในครอบครัว จนเกิดความรู้สึกเหงาอ้างว้างขึ้นมา แต่ในขณะที่มีความรู้สึกโดดเดี่ยวเพื่อเป็นการสร้างสิ่งทดแทนความรู้สึกจึงได้สร้างพื้นที่แห่งความสุขขึ้นมา

ภาพที่ 1 ทุ่งนา

ถ่ายเมื่อ 28 ธันวาคม 2564, ถ่ายที่ บ้านทุ่งกวาง ตำบลโชคชัย อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย

เครื่องจักสานพื้นบ้าน

เครื่องจักสานภาคเหนือส่วนใหญ่จะใช้ไม้ไผ่ซึ่งมีอยู่หลายพันธุ์เป็นวัสดุหลักในการผลิตงาน ช่างจะเป็นผู้เลือกประเภทของไม้แต่ละชนิดมาใช้งานเพื่อความเหมาะสม โดยคำนึงถึงความทนทาน ความยากง่ายต่อรูปทรง และลวดลาย ไม้ไผ่ที่คนเมืองเรียกชื่อกันสั้น ๆ ตามชื่อพันธุ์ เช่น ไม้บง ไม้รวก ไม้ซาง ไม้เฮี้ย ไม้สีสุก ไม้ป่าง กก หวาย ฯลฯ นั้น มีอยู่มากมายหลายพันธุ์ และเป็นที่ยอมรับใช้กันอย่างแพร่หลาย นอกจากภูมิปัญญาของช่างพื้นบ้านที่ได้คิดค้นเครื่องมือหากินนี้ขึ้นมาแล้วนั้น ยังมีความหลากหลายที่เกิดจากการอพยพเคลื่อนย้ายของชนบางกลุ่มเข้ามาตั้งรากฐานอาศัยอยู่ในภาคเหนือตอนบนในสมัยก่อนก็ได้นำเอาภูมิปัญญาความรู้ในการสร้างเครื่องมือพื้นถิ่นของแต่ละกลุ่มเข้ามาด้วย และด้วยความที่ประชากรในภูมิภาคเอเชียนั้นเป็นพื้นที่มีแม่น้ำและภูเขา ในยุคสมัยก่อนการแบ่งแยกภูมิภาคประเทศอย่างชัดเจนเช่นทุกวันนี้ ผู้คนก็เป็นเหมือนกลุ่มชนที่โยกย้ายเพื่อหาแหล่งที่อยู่มีวิถีชีวิตการล่าสัตว์ การทำการเกษตรและปศุสัตว์ แบบโยกย้ายไปเรื่อยเช่นเดียวกัน ดังนั้น

แต่ละพื้นที่จึงมีภูมิปัญญาในการประกอบเครื่องมือหากินในแบบของตนเอง ซึ่งมีความคล้ายและแตกต่างกันออกไปอย่างน่าสนใจ

เครื่องจักสานเป็นเครื่องใช้ที่ใช้กันทั่วไปในภาคเหนือของไทยมานาน เครื่องจักสานกับสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ทำด้วยการนำ ไม้ไผ่ หวาย กระจูด ใบตาล ใบลาน ย่านลิเภา หรือสิ่งอื่น ๆ มา “จัก” เป็นเส้น เป็นริ้ว เรียก “ตอก” แล้ว “สาน” สอด ชัดกันระหว่างเส้นตั้งกับเส้นนอน หรือ ชัดกันในแนวทแยง เป็นแผ่น แผง หรือรูปทรงต่าง ๆ ตามการใช้สอยเครื่องจักสานเป็นมือเครื่องใช้สำคัญที่แสดงให้เห็นวิถีชีวิตของมนุษย์แต่ละยุค ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์เป็นต้นมาหลักฐานสำคัญคือ รอยจักสานบนภาชนะดินเผา เศษผ้าบนเครื่องใช้โลหะ จากหลักฐานต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้สันนิษฐานว่า มนุษย์ทำเครื่องจักสานมานานหลายพันปี ภาพจิตรกรรมฝาผนังเป็นหลักฐานสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่แสดงว่า คนไทยทำเครื่องจักสานสำหรับใช้สอยในชีวิตประจำวันมานานหลายร้อยปี⁶

ภาพที่ 2 เครื่องจักสาน

ถ่ายเมื่อ 28 ธันวาคม 2564, ถ่ายที่ บ้านทุ่งกวาว ตำบลโชคชัย อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย

อิทธิพลและแรงบันดาลใจจากรูปทรง

เครื่องจักสานมีวัสดุและรูปทรงที่ถูกนำมาประกอบขึ้นเป็นวัสดุที่นำมาใช้จะต้องหาได้ง่ายและมีความหมายที่ดี เช่น ไม้ไผ่ เมื่อนำมาประกอบพิธีกรรมเพราะคนล้านนามีการใช้ชีวิตประจำวันที่

6 อติศร ศรีเสาวนันทน์, (2556), **สาน จัก ถัก ผูก**, กรุงเทพฯ : นิตยสารวัฒนธรรม ปีที่ 52 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2556, หน้า 7, เข้าถึงได้จาก <http://magazine.culture.go.th/2013/1/culture-ebook01/assets/basic-html/index.html#page1>

สัมพันธ์กับความเชื่อ การหาสิ่งของวัสดุจึงมักมีความหมายแอบแฝงอยู่ เพื่อใช้ในงานที่เป็นมงคล เนื่องจากในชุมชนดั้งเดิมนั้นทุกคนมีการใช้ชีวิตที่อยู่กับธรรมชาติ

อิทธิพลทางด้านรูปทรงซ้ำพเจ้าได้นำเอาแรงบันดาลใจจากการพบเห็นการสร้างรังที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของสัตว์ปีก เช่น นกกระจอก นกกระจาบ โดยมีความเชื่อมโยงจากที่สามารถพบเจอได้ทั้งในสังคมชุมชนในเมืองและในต่างจังหวัด ตามพื้นที่มีธรรมชาติ และการสร้างรักของนกมีลักษณะการจักสานถักทอกันให้เกิดเป็นรูปทรงขึ้นมาเพื่ออาศัย

ภาพที่ 3 นกกระจาบทำรัง

เข้าถึงเมื่อ 6 มิถุนายน 2565, เข้าถึงได้จาก <https://mgronline.com/science/detail/9540000122898>

คุณค่าความงามด้านศิลปะของเครื่องจักสาน

เครื่องจักสานเป็นผลงานหัตถกรรมพื้นบ้านที่ถูกสร้างสรรค์ด้วยช่างฝีมือที่มีความชำนาญและมีประสบการณ์ความรู้ เป็นคนในท้องถิ่น จนเกิดเป็นการตกตะกอนความรู้และส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นในรูปแบบของการพึ่งพาอาศัยกัน แลกเปลี่ยนความรู้กันในครัวเรือน ในชุมชนด้วยกันเองและที่ใกล้เคียง ถือได้ว่าเป็นมรดกทางปัญญาที่สืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณ

คุณค่าความงามในด้านรูปทรงและลวดลาย

ความงามที่เกิดจากวัสดุที่นำมาใช้ทำเครื่องจักสาน การประดิษฐ์เครื่องจักสานทั้งหลายนั้น วัสดุที่นำมาใช้ประกอบกันขึ้น มักจะเป็นวัสดุที่มีอยู่ตามธรรมชาติของแต่ละท้องถิ่น เช่น ไม้ไผ่มาขัด หรือ สาน การขัดและสานนี้เองที่ก่อให้เกิดลวดลายขึ้น ซึ่งมีรูปแบบต่าง ๆ กัน ซึ่งมีลักษณะสำคัญอยู่สองประการคือ ลวดลายละเอียด และหยาบ เครื่องจักสานทุกประเภท จะมีอยู่เสมอ

ลักษณะดังกล่าวนี้ บางประเภทจะมีลวดลายละเอียดและหยาบอยู่ในชิ้นเดียวกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดความแตกต่าง และบางประเภท (contrast) และบางประเภทก็มีลักษณะเดียวกันซึ่งจะก่อให้เกิดความประสานสัมพันธ์ (harmony)

ความงามที่เกิดจากรูปทรง เนื่องจากเครื่องจักสานที่มีใช้กันทุกวันนี้ตั้งแต่สมัยก่อนคนโบราณจะเน้นที่ประโยชน์ใช้สอยมากกว่าการออกแบบเรื่องของความสวยงาม เครื่องจักสานจึงมีโครงสร้างที่เป็นส่วนลำตัวนี้เองคือส่วนสำคัญของรูปทรง เพราะเป็นส่วนที่ได้ใช้ประโยชน์ การสร้างเครื่องจักสานที่มีโครงสร้างใหญ่ภายในก็จะมีอีกโครงสร้าง ใช้วัสดุที่เป็นไม้ไผ่มัดด้วยเชือกหรือหวายเพื่อความเหนียวแน่น แข็งแรง ส่วนเครื่องจักสานที่ไม่มีโครงภายใน จะมีขนาดเล็กกว่า และถูกจักสานต่อกด้วยไม้ไผ่ ซึ่งทั้งสองประเภทต่างก็มุ่งเน้นไปที่ประโยชน์ใช้สอยจึงไม่ได้กำหนดเอาไว้ว่าต้องเป็นอย่างไรถึงจะเรียกได้ว่ามีความงาม แต่ทว่าเพราะคุณค่าในรูปทรงที่บรรพบุรุษเล็งเห็นความสำคัญ ประโยชน์การใช้สอยนี้เองจึงทำให้เกิดคุณค่าที่เมื่อผ่านเวลามานานจึงกลายเป็นมรดกภูมิปัญญาที่ควรค่าแก่การรักษา

ความงามที่เกิดจากวัสดุ

เครื่องจักสานพื้นบ้านเป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านที่ใช้วัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาเป็นวัตถุดิบในการประกอบสร้างทั้งหมด แม้ภายหลังในยุคสมัยที่เปลี่ยนไปวัสดุบางอย่างนั้นได้ถูกปรับเปลี่ยนเพื่อความทนทานและอายุการใช้งานที่มีมากขึ้น วัสดุธรรมชาติที่ใช้ก็มักจะเป็นวัสดุที่มีมากมาย หาง่ายใกล้ตัว อย่างเช่น ไม้ซึ่งเป็นวัสดุหลัก ใบตาล กก ใบมะพร้าว และหวาย ซึ่งด้วยความเป็นวัสดุธรรมชาตินี้เองจึงสร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้กับตัวเครื่องจักสาน อย่างเช่น สีของไม้ไผ่ ที่มีความแตกต่างกันแม้จะเป็นไม้เหมือนกันแต่กลับพบว่าไม้สีที่แตกต่างกัน ในส่วนของผิวไม้ไผ่ก็จะมีลวดลายมีสีที่แตกต่างกับส่วนที่เป็นเนื้อไม้ไผ่ ดังที่เราจะเห็นความเป็นเส้นที่สลับไล่สีกัน จากเส้นเยื่อไม้ที่เป็นพีชมีลักษณะเติบโตแบบตั้งสูงนั่นเอง

คุณค่าความงามจากเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

เครื่องจักสานที่ถูกสร้างขึ้นมาจากวัสดุในท้องถิ่นย่อมมีความเหมาะสมต่อหน้าที่การใช้งานในพื้นที่นั้น ๆ ตามคตินิยมในท้องถิ่นแม้ว่าจะเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ ความเชื่อ มารุ่นสู่รุ่นของผู้คนในสังคมชนบทและก็ได้ถูกยึดถือกันตามแต่ละท้องถิ่นที่มาจากจนถึงปัจจุบัน ทำให้เกิดเป็นคตินิยม ขนบธรรมเนียมบางอย่างที่มีเฉพาะไปในแต่ละท้องถิ่นแต่ก็ไม่ได้ต่างกันมากนัก สิ่งที่ถูกหล่อหลอมเรื่องราวความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรมประเพณีกับเครื่องจักสาน เป็นแบบแผนที่เป็นไปอย่างเรียบง่าย เอกลักษณ์ของเครื่องจักสานเฉพาะถิ่นต่าง ๆ มีคุณค่าอย่างยิ่งเพราะสามารถสะท้อนให้เห็น

ถึงประวัติความเป็นมาในชุมชนของแต่ละท้องถิ่นทั่วทุกภูมิภาค วัฒนธรรมประเพณี อาชีพการใช้ชีวิต และความเชื่อที่แตกต่างไปในแต่ละพื้นที่

คุณค่าความงามในเชิงศิลปะ

เครื่องจักสานเป็นสื่อ (media) ในการแสดงออกทางศิลปะอย่างหนึ่งของช่างศิลปะพื้นบ้าน แต่มีข้อจำกัดเฉพาะเครื่องจักสานบางชนิดบางชิ้นเท่านั้นที่ไม่ได้เป็นงานหัตถกรรม แต่เป็นเพียงเครื่องมือเครื่องใช้ธรรมดา การศึกษาคุณค่าของการแสดงออกในเชิงศิลปะจึงจำเป็นต้องจำกัดอยู่ในเครื่องจักสานที่เป็นงานศิลปหัตถกรรมมากกว่า เครื่องจักสานเป็นงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านอย่างหนึ่งที่สะท้อนถึงความเป็นวิถีชีวิตชนบท เครื่องจักสานเองก็เป็นผลงานสร้างสรรค์ที่ถูกพัฒนาต่อยอดจนเห็นวิวัฒนาการเช่นเดียวกัน

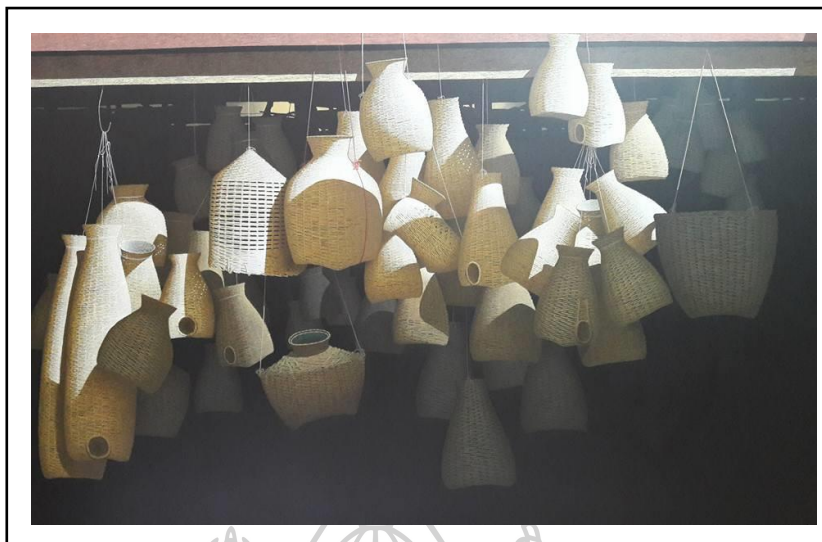
อิทธิพลและแรงบันดาลใจจากผลงานศิลปะ

ในการศึกษาข้อมูลอิทธิพลที่เป็นแรงบันดาลใจต่อการสร้างสรรค์ผลงานนอกจากเกิดจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ การศึกษาจากผลงานสร้างสรรค์ของศิลปินที่มีความคล้ายหรืออาจสร้างแรงบันดาลใจต่อผลงานของข้าพเจ้าเพื่อนำมาเป็นแนวทางการศึกษาพัฒนาผลงานตัวเอง ข้าพเจ้าได้เก็บข้อมูลและศึกษาจากศิลปินที่มีผลงานหลากหลายเทคนิคแต่ละศิลปินมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและบอกเล่าเนื้อหาออกมาให้คนดูได้รับชมอย่างเข้าใจและเรียบง่าย

ศิลปิน นิวัฒน์ โกศล

ซึ่งเป็นศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ เนื้อหาเรื่องราวจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความสงบ ความอบอุ่น มีการสร้างบรรยากาศแสงเงาที่ทำให้รู้สึกสงบ และใช้รูปทรงของเครื่องจักสานเป็นสัญลักษณ์บอกเล่าเรื่องราวในวิถีชีวิตชนบท

ผลงานชิ้นนี้ของศิลปินมีอิทธิพลทางด้านรูปทรง การจัดองค์ประกอบและทัศนธาตุ ที่มีผลแสดงออกมาในรูปแบบรูปธรรม มีวัตถุเป็นตัวบอกเล่าเรื่องราวและมีเรื่องของบรรยากาศที่มีความกลมกลืน ซึ่งทำให้ผู้รับชมผลงานเกิดความรู้สึกถึงความสงบและอบอุ่นดังเช่นชื่อผลงาน ข้าพเจ้าจึงได้หยิบยกผลงานชิ้นนี้มาเป็นตัวอย่างอิทธิพลด้านรูปทรง

ภาพที่ 4 สงบ - อบอุ่น (1)

ศิลปิน นิวัฒน์ โกศล, ขนาด 160 x 250 cm, สีอะคริลิก, (2561).

(เข้าถึงเมื่อ 2 เมษายน 2562, เข้าถึงได้จาก

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1577897585599422&set=pcb.1577897722266075&type=3&theater>)

ภาพที่ 5 สงบ - อบอุ่น (2)

ศิลปิน นิวัฒน์ โกศล, ขนาด 80 x 120 cm, สีอะคริลิก, (2565).

(เข้าถึงเมื่อ 21 มิถุนายน 2565, เข้าถึงได้จาก

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=5002720029783810&set=pb.100001375869857.-2207520000>.)

ศิลปิน ประวีณ เปียงชมภู

ผลงานของศิลปินหลักคิดในการดำเนินชีวิตส่วนตัวที่สุขสงบก่อให้เกิดสภาวะที่ตนเองแสวงหาเพื่อเป็นจุดหมายของชีวิต หรือเปรียบเป็นเสมือนแสงแห่งปัญญาที่ชี้ทางไปสู่การปล่อยวางในสิ่งทีก่อให้เกิดความทุกข์ แสดงลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ภายในห้องส่วนตัวที่มีความหมายในเชิงกายภาพ และแสดงออกร่วมกับการจัดวางโดยใช้สื่อที่เป็นวัตถุสิ่งของร่วมกับบรรยากาศ สี แสง เงา ที่ผสมสัมพันธ์กันเป็นสัญลักษณ์แห่งความหมาย อิทธิพลที่เป็นแรงบันดาลใจต่อการสร้างสรรค์ผลงานจึงเป็นเรื่องของเทคนิคแกะไม้และการสร้างผลงานที่มีความเป็นบรรยากาศสอดคล้องกับแนวความคิดที่ต้องการความสงบ

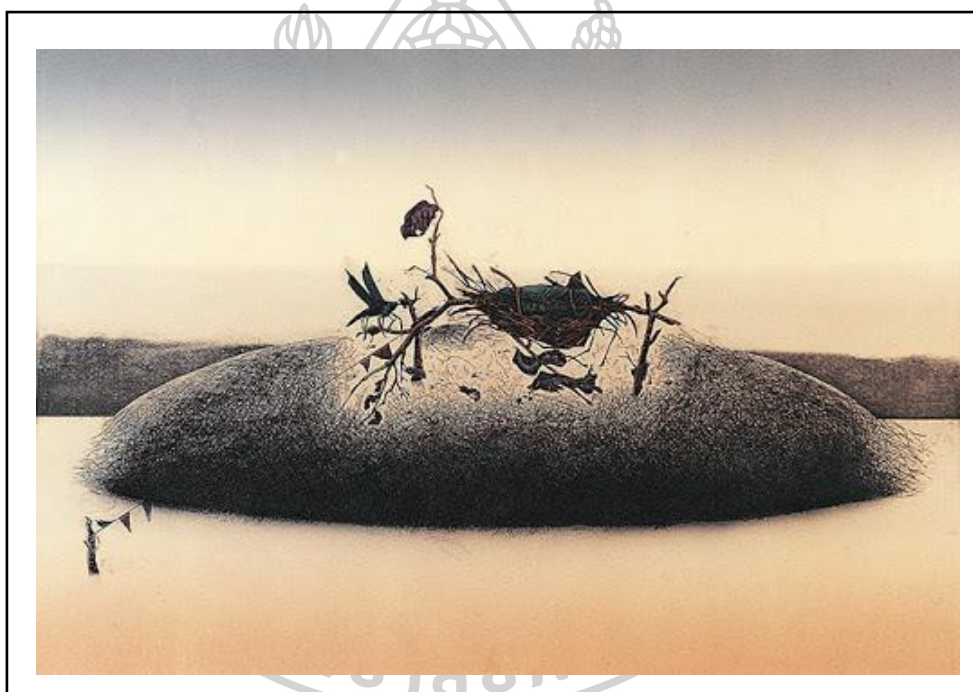
ภาพที่ 6 พื้นที่สภาวะแห่งความสงบ

ศิลปิน ประวีณ เปียงชมภู, ภาพพิมพ์แกะไม้, (2557).

(เข้าถึงเมื่อ 2 เมษายน 2562, เข้าถึงได้จาก <https://www.facebook.com/praween.piangchoompoo>)

ศิลปิน วิจิตร อภิชาติเกรียงไกร

นำพากลืนอายของวิถีชีวิตเรียบง่าย บริสุทธิ์ เบา สบาย ตามแนววิถี ชุมชนไทย ท้องถิ่นมาให้คนกรุงได้สัมผัส สร้างพื้นที่ขึ้นมาในผลงานที่มีพื้นที่เกิดช่องว่าง และแสดง object ที่มี ความเป็นพื้นบ้านอยู่ตรงกลางพื้นที่ว่าง ผลงานของศิลปินจะนำเอาวัตถุสิ่งของรอบตัวศิลปินมา ประกอบสร้างให้เกิดเป็นการจัดวางในผลงานศิลปะ ให้ความรู้สึกถึงวิถีชีวิตของคนในสังคมชนบทที่ถูก ปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมให้มาจัดอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เกินความเป็นจริง ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ ต่อข้าพเจ้าที่จะสามารถหยิบยกเอาความเป็นชนบทในวัตถุสิ่งของมาบอกเล่าให้เกิดเป็นผลงานศิลปะ

ภาพที่ 7 The Same old in Something E

ศิลปิน วิจิตร อภิชาติเกรียงไกร, ขนาด 67 x 93 cm, ภาพพิมพ์โลหะ, (2530).

(เข้าถึงเมื่อ 2 เมษายน 2562, เข้าถึงได้จาก

http://www.resource.lib.su.ac.th/awardsu/web/artdetail?item_id=609)

Artist Quint Buchholz

Quint Buchholz (1957) ศิลปินภาพประกอบหนังสือเด็กที่มีความเป็นเอกลักษณ์ ชวนฝันและเสมือนจริง เป็นงานศิลปะเหมือนจริงภาพวาดทออบ แสดงออกด้วยสีน้ำตาลและดูสงบ มีเฉดสีไปในเฉดของสีฟ้าและบรรยากาศกลางคืน มีลักษณะจุดด้วยแปรงพู่กันที่มีความละเอียด มีองค์ประกอบที่มีพื้นที่ว่าง เป็น landscape องค์ประกอบที่โดดเด่นอื่น ๆ ได้แก่ สัตว์โดยเฉพาะนก หนังสือและเรือ อิทธิพลที่ได้รับเป็นแรงบันดาลใจจะเป็นในเรื่องของโทนสี

ภาพที่ 8 The Collector of Moment (2011).

ศิลปิน Quint Buchholz, (เข้าถึงเมื่อ 20 ตุลาคม 2563. เข้าถึงได้จาก

<http://www.nccsc.net/reviews/philippe-charles-jacquet>)

Artist Philippe Charles Jacquet

วาดภาพทิวทัศน์ยามพลบค่ำอันลึกซึ้งซึ่งตั้งอยู่บริเวณปากแม่น้ำและชายฝั่งของหุบเขาแรนซีในภูมิภาคบริตตานีของฝรั่งเศส ในขณะที่เดียวกันศิลปินก็จินตนาการแห่งจินตนาการถึงผู้คนในคลอง ศิลปินต้องการให้ความสนใจกับร่างเล็ก ๆ ที่มักจะอยู่อย่างโดดเดี่ยวลำพังในภาพวาดเหล่านี้ อยู่บ่อยครั้ง

ภาพที่ 9 Une histoire, (2020).

ศิลปิน Philippe Charles Jacquet, (เข้าถึงเมื่อ 20 ตุลาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <https://www.crossconnectmag.com/post/105434748537>).

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

นอกจากอิทธิพลภายนอกที่เป็นตัวกระตุ้นและเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ หัวข้อ “พื้นที่แห่งความสุขและความโดดเด่น” ข้าพเจ้าได้มีการนำเอาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาบุคลิกภาพมาเป็นวิเคราะห์ร่วมด้วย เนื่องการตัวของข้าพเจ้าพบว่า มีลักษณะบุคลิกของคนที่ชอบเก็บตัวและมีวิธีการเพิ่มพลังจิตใจให้ตัวเองจากการอยู่กับตัวเองมากกว่าการออกไปพบเจอผู้คนภายนอก ซึ่งเป็นเพียงบุคลิกอย่างหนึ่งของมนุษย์ไม่ใช่ความผิดปกติจากสามัญชนแต่อย่างใด และบุคลิกเก็บตัวนี้มักเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการความสุข การต้องการอยู่คนเดียวเพื่อพักผ่อน แต่ไม่ใช่ลักษณะการใช้ชีวิตประจำวันทั้งหมด

“...บุคลิกภาพ คือลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งส่วนภายนอกและส่วนภายใน

ส่วนภายนอก คือส่วนที่มองเห็นชัดเจน เช่น รูปร่าง หน้าตา กิริยามารยาท การแต่งตัว วิธีพูดจา การนั่ง การยืน ฯลฯ และ ส่วนภายใน คือ ส่วนที่มองเห็นได้ยาก แต่อาจทราบได้โดยการอนุมาน เช่น สติปัญญา ความถนัด ลักษณะอารมณ์ประจำตัว ความใฝ่ฝันปรารถนา ปรัชญาชีวิต ค่านิยม ความสนใจ ฯลฯ

ลักษณะต่าง ๆ ของบุคลิกภาพไม่สามารถแยกเป็นเป็นส่วน ๆ ออกจากกันโดยเด็ดขาด ทุก ๆ ลักษณะของบุคลิกภาพต่างมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และมีผลกระทบต่อกันและกันเป็นประจวบจุลชีพ

บุคลิกภาพของมนุษย์ถูกหล่อหลอมและประสมประสานด้วยพันธุกรรม วัฒนธรรม การเรียนรู้ วิธีปรับตัวของบุคคลและสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นนามธรรมและวัตถุธรรม

บุคลิกภาพของมนุษย์ไม่ว่าด้านใด ๆ เป็นสิ่งที่ไม่ตายตัว เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา การเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อมทั้งทางสังคมและทางวัตถุธรรม

บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลมีทั้งส่วนที่เป็นลักษณะผิวเผินและส่วนที่เป็นนิสัยที่แท้จริง บางส่วนของบุคลิกภาพถูกซ่อนเร้น หรือถูกปิดบังอำพรางโดย จงใจและไม่จงใจ

บุคลิกภาพของบุคคลมีทั้งส่วนร่วมซึ่งเป็นลักษณะสากลของมนุษย์ทุกชาติทุกภาษา และมีส่วนซึ่งเป็นลักษณะที่เรียกกันว่า ‘เฉพาะตัว’

คำนิยามข้างต้นนี้ ดูเหมือนว่าจะเป็นคำอธิบายที่ตาด ๆ เป็นคำอธิบายที่ง่าย ๆ ไม่ลึกลับอะไรนัก แต่โดยข้อเท็จจริงแล้วธรรมชาติของบุคลิกภาพของบุคคลทุกชาติทุกภาษาและทุกชั้นในสังคม มีลักษณะสลับซับซ้อน และโดยเหตุที่คนทั่ว ๆ ไป มีลักษณะบุคลิกภาพเป็นแบบฉบับเฉพาะตัว การที่คนหนึ่งจะเข้าใจ บุคลิกภาพของอีกคนหนึ่ง จึงเป็นเรื่องไม่สู้จะง่ายตายนัก ศาสตร์สายนี้จึงมีเนื้อหาสาระกว้างขวาง และลึกซึ้ง มนุษย์ทุกยุคทุกสมัยได้พยายามศึกษาเพื่อเข้าใจบุคลิกภาพ ของตนเอง และบุคคลอื่น เพราะความเข้าใจดังกล่าวนี้ ทำให้เราสามารถทำนายลักษณะนิสัย ความสามารถ ความถนัด ความเป็นเอกลักษณ์ของ บุคคล และทายพฤติกรรมของเขาและของเราได้ค่อนข้างแม่นยำ ซึ่งความสามารถเช่นนี้มีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิต และการประกอบภารกิจทั้งส่วนตัวและงานอาชีพในชีวิตประจำวันเป็นอย่างยิ่ง⁷ ...”

ข้าพเจ้ามีบุคลิกภาพของคนชอบเก็บตัว เป็นลักษณะของคนที่อ่อนไหวง่ายทั้งร่างกายและอารมณ์ การเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยภายนอกก็เพียงพอที่จะเป็นสิ่งที่รบกวนระงับในสภาวะภายใน เกิดการเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดความเครียด ความเหนื่อยล้า การพบปะกับผู้คน การที่ต้องอยู่ในสถานที่ภายนอกบ้าน ท่ามกลางความอึกทึกครึกโครม ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกสูญเสียพลังงานกายและพลังงานใจ ดังนั้นวิธีการเพิ่มพลังให้ตัวเองจึงเป็นการพักผ่อนอยู่บ้านเป็นวิธีการสร้างความสงบสุขให้ตัวเองดีที่สุด ทว่าการพักผ่อนอยู่กับตัวเองนั้นนอกจากทำให้สงบสุขแล้ว ในบางครั้งก็เกิดความเหงาได้เช่นกัน เพราะการอยู่คนเดียวทำให้ได้มีเวลาพิจารณาและตกตะกอนความคิดตัวเองมากกว่า

คนที่มีบุคลิกชอบเก็บตัว (introvert) มักมีความสุขกับการได้ทำอะไรกับตัวเอง จนทำให้เกิดความรู้สึกมีความสุขมากกว่าอยู่ท่ามกลางผู้คนมากมาย เนื่องการสมองได้มีการหลั่งฮอร์โมนอะเซทิลโคลีน (acetylcholine) ออกมาระหว่างที่มีความสุขกับตัวเอง ซึ่งอุปลักษณะนิสัยนี้มักเป็นมาตั้งแต่กำเนิดและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือสร้างขึ้นมาได้จากการฝึกฝน⁸

7 ศาสตราจารย์ ดร.ศรีเรื่อน แก้วกั้งวาล, (2551), *ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ (รู้เขา รู้เรา)*, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน, หน้า 7 – 8.

8 นัมอินชุก, *Actually, I'm Introvert ที่จริงแล้วฉันเป็นคนเก็บตัวนะ*, กรุงเทพฯ : บริษัท ไอดี ออล ดิจิตอลพริ้นท์ จำกัด, หน้า 23 – 24.

บทที่ 3

ขั้นตอนการศึกษาและกระบวนการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ หัวข้อ “พื้นที่แห่งความสุขและความโดดเดี่ยว” นำเสนอเรื่องราวความผูกพันกับวิถีชีวิตชนบท โดยจากประสบการณ์ที่ได้เห็นได้สัมผัสและความทรงจำที่เติบโตในชนบทวัยเด็ก ข้าพเจ้าต้องการนำเสนอความอบอุ่น ความสงบและเรียบง่าย นำมาสู่การสร้างสรรค์ผลงานที่มีการศึกษาค้นคว้าบันทึกข้อมูล การทดลองปฏิบัติ และแก้ไขปัญหาเพื่อการสร้างสรรค์ผลงานเป็นเฉพาะตน

ในขั้นตอนแรกหาแนวความคิดที่จะนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงาน แล้วศึกษารวบรวมข้อมูล หลังจากนั้นจึงนำไปสร้างเป็นภาพร่าง และไปสู่กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานต่อไป โดยเทคนิคที่ใช้เพื่อสร้างสรรค์ผลงานคือ ภาพพิมพ์แกะไม้ (woodcut) เป็นเทคนิคที่ตอบสนองต่อผลงานของข้าพเจ้า ด้วยวิธีการใช้เครื่องมือสั้วแกะไม้และการสร้างพื้นผิว (texture) บนแม่พิมพ์เพื่อให้เกิดเป็นบรรยากาศและพื้นผิวตามที่ต้องการ

แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์

จากความรู้สึกอบอุ่นและมีความผูกพันกับคนในครอบครัว ความทรงจำที่นึกถึงความสุขในบ้านเกิดที่สัมพันธ์กันถึงเครื่องจักสานอันเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตในชนบท ประเพณีเรื่องราวและความเชื่อที่ถูกเปลี่ยนผ่านไปตามยุคสมัยและกาลเวลา ทำให้ตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญเริ่มถูกลืมเลือนผ่านการเติบโตมาในชนบท ข้าพเจ้าจึงต้องการนำกระบวนการภาพพิมพ์มานำเสนอคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้สึกผูกพัน ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ต้องการนำเสนอเรื่องราวของรูปทรงสิ่งของพื้นถิ่น โดยการใช้เครื่องจักสานมาเป็นรูปทรงของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ โดยการปรับเปลี่ยนหรือต่อยอดรูปทรงเครื่องจักสานในท้องถิ่นให้มีความเชื่อมโยงกับความรู้สึกผูกพันกับชนบทและยังคงสะท้อนคุณค่าของภูมิปัญญาเดิมได้จากมุมมองใหม่ ผ่านกระบวนการทำงานศิลปะ ภาพพิมพ์แกะไม้ รูปทรงและลวดลายที่มาจากเครื่องจักสานสะท้อนถึงความรู้สึก ความสัมพันธ์ของวิถีชีวิต ครอบครัวซึ่งล้วนเป็นความอบอุ่นในวิถีชีวิตชนบท

ผลงานสร้างสรรค์ข้าพเจ้าได้นำเอาเครื่องจักสานอันเป็นจุดเชื่อมโยงของเด็กต่างจังหวัดคนหนึ่งที่ได้มีความผูกพันและเติบโตมาจนการได้พบเห็น การใช้ชีวิตประจำวันกับสิ่งของพื้นบ้าน ซึ่งสิ่งของเหล่านี้ยังคงมีการใช้งานมาจนถึงปัจจุบัน แม้กระทั่งข้าพเจ้าได้มีการเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่

เมืองใหญ่ก็ยังคงมีให้พบเห็น ดังนั้นจึงเป็นจุดเชื่อมโยงเมื่อพบเห็นแล้วทำให้เกิดถึงวัยเด็กและโยเยหาความทรงจำที่ข้าพเจ้ารู้สึกอบอุ่น

กระบวนการทำงานภาพพิมพ์แกะไม้ที่ใช้วิธีการแกะพื้นผิวออก เพื่อสร้างร่องรอยให้เกิดการสานกันในลวดลายการจักสานขึ้นบนแม่พิมพ์สอดคล้องกับการทับซ้อนในขั้นตอนกระบวนการพิมพ์ทับเพื่อให้เกิดความเป็นขั้นระดับของน้ำหนักสีระหว่างการแกะพื้นผิวไม้ ออก เปรียบได้กับการจดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ และถูกบอกเล่าผ่านการพร่ำสอนของบรรพบุรุษเพื่อให้ลูกหลานได้เรียนรู้และสามารถดำเนินวิถีชีวิตต่อเนื่องไปกับภูมิปัญญาความเชื่อ ในสังคมชนบทที่ได้ดำเนินอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาสร้างสรรค์ผลงาน

นำไปสู่การทดลองปฏิบัติ และแก้ไขปัญหาสร้างสรรค์เป็นผลงานวิทยานิพนธ์ ดังนี้

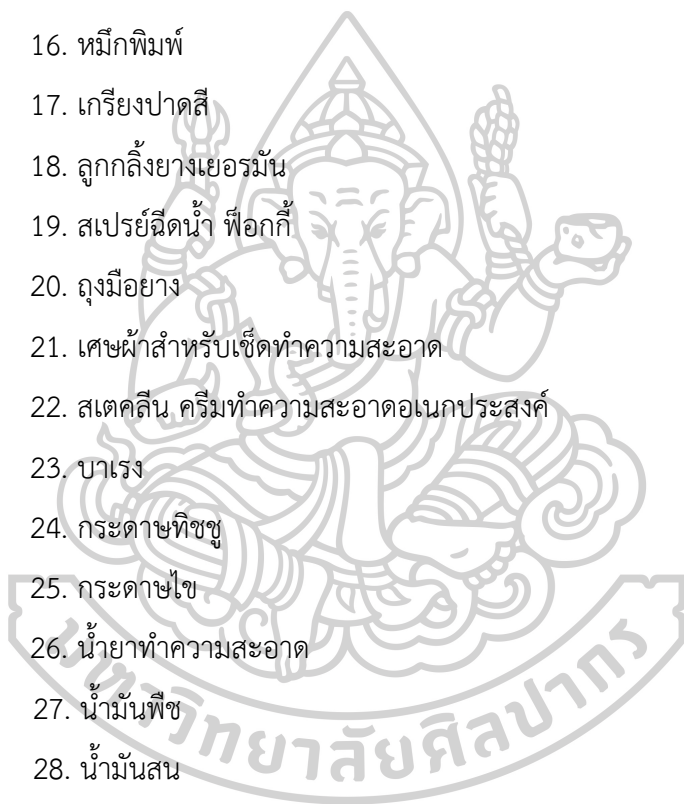
1. การศึกษารวบรวมข้อมูลโดยการออกสู่สถานที่จริงเพื่อบันทึกข้อมูล ด้วยการบันทึกเป็นภาพถ่าย การสัมภาษณ์และจดบันทึกข้อมูลจากผู้ที่มีภูมิปัญญาหรือช่างพื้นบ้าน
2. ศึกษารูปทรงและพื้นผิวจากข้อมูลที่รวบรวมมา เพื่อนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานเฉพาะตน

3. ทดลองปฏิบัติและศึกษาการสร้างพื้นผิว บรรยากาศ สี ที่เหมาะสมกับผลงาน
4. เรียบเรียงขั้นตอนและวางแผนในการสร้างสรรค์ผลงาน และจดบันทึกปัญหาที่พบเจอในระหว่างการปฏิบัติงานเพื่อนำมาวิเคราะห์ หาทางแก้ไข

วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

1. เอกสารต่าง ๆ หนังสือที่เกี่ยวข้อง
2. กล้องถ่ายรูป
3. สมุดจดบันทึกและสมุดวาดรูปใช้ในการสร้างภาพร่างความคิด
4. เครื่องจักสาน
5. ดอกไม้ไผ่
6. คอมพิวเตอร์
7. กระดาษไม้อัด
8. กระดาษคาร์บอน

9. สเปรย์เคลือบเงา
10. เครื่องมือแกะไม้ สิวแกะไม้
11. กระจกทรายน้ำ
12. แปรงปัด
13. ถังพลาสติกขนาดเล็ก
14. กระจกฟาเบียโน่ / กระจกบุรูป
15. แท่นพิมพ์ woodcut
16. หมึกพิมพ์
17. เกรียงปาดสี
18. ลูกกลิ้งยางเยอรมัน
19. สเปรย์ฉีดน้ำ ฟ็อกกี้
20. ถูมืออย่าง
21. เศษผ้าสำหรับเช็ดทำความสะอาด
22. สเตคติน ครีมทำความสะอาดอเนกประสงค์
23. บาแรง
24. กระจกทึบ
25. กระจกใส
26. น้ำยาทำความสะอาด
27. น้ำมันพืช
28. น้ำมันสน
29. ผ้ากันเปื้อน
30. เทปกาว

ก. หมึกพิมพ์

ข. สเตคไลน์ทำความสะอาดและบารอง

ค. อุปกรณ์พิมพ์งาน

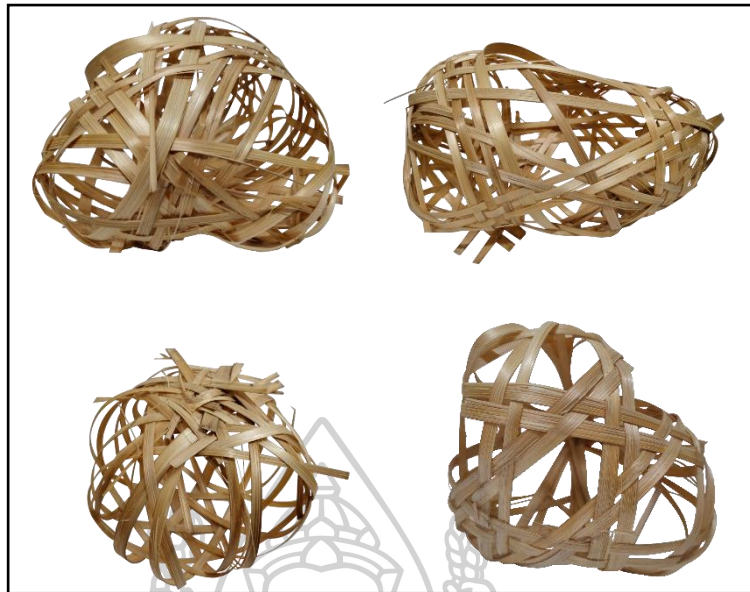
ง. เครื่องมือแกะไม้ (woodcut)

ภาพที่ 10 อุปกรณ์ในการทำงาน

ขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนที่ 1 สร้างภาพร่างความคิด (sketch)

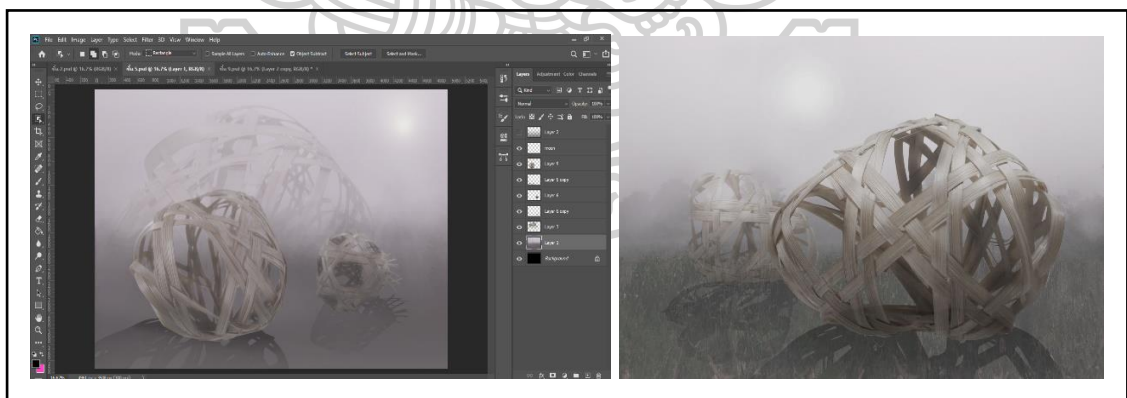
1. รวบรวมข้อมูลจากการถ่ายรูป การจดบันทึกข้อมูล
2. การสร้างภาพความคิดร่างเป็นผลงานก่อนลงมือ โดยสังเคราะห์จากข้อมูลที่ได้ และจากประสบการณ์ แล้ววาดในสมุดวาดภาพก่อน โดยร่างรูปทรงและรายละเอียดคร่าว ๆ ในสมุด
3. นำภาพร่างที่ได้มาต่อยอดเป็นการสร้างงานต้นแบบขึ้นมาด้วยการสานตอกไม้ไผ่

ภาพที่ 11 sketch ต้นแบบด้วยตอกไม้ไผ่

4. นำภาพร่างที่วาดมาทำเป็นภาพร่างความคิด (sketch) ที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นด้วยการนำภาพถ่ายที่ถ่ายด้วยตนเองมาตัดต่อในคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรม Adobe Photoshop

5. นำภาพต้นแบบที่ต้องการไปขยายขนาดเพื่อให้เท่ากับขนาดกระดาษไม้อัด

ภาพที่ 12 ขั้นตอนสร้างภาพ sketch ด้วย Adobe Photoshop

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแม่พิมพ์แกะไม้

1. เมื่อขยายภาพที่กลับด้านแล้วให้นำมาลอกลายเส้น โดยวิธีการโดยการใช้กระดาษคาร์บอนรองใต้แบบที่ขยาย จากนั้นใช้ปากกาเขียนลอกลายเส้น

ภาพที่ 13 การคัดลอก sketch ด้วยกระดาษคาร์บอนเพื่อคัดลอกลายเส้นและสเปรย์เคลือบเงา

2. เมื่อคัดลอกลายเส้นจากแบบแล้วใช้สเปรย์เคลือบเงาพ่นเคลือบแม่พิมพ์ นำไปตากในที่โล่งหรือที่มีอากาศถ่ายเทสะดวก รอให้แห้ง
3. เขียนคัดลอกลายเส้นกับกระดาษคาร์บอนแล้วเขียนด้วยปากกา
4. นำแม่พิมพ์มาเช็ดทำความสะอาดด้วยเศษผ้าที่พรมด้วยน้ำยาทำความสะอาด ซึ่งผสมขึ้นมาเองด้วยส่วนผสมจาก น้ำ แอลกอฮอล์ และน้ำส้มสายชู ผสมในสัดส่วนที่เท่ากัน

ภาพที่ 14 ผสมแอลกอฮอล์ น้ำส้มสายชู และน้ำเปล่าในสัดส่วนเท่ากัน

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างแผ่นวางกระดาษ

1. เตรียมกระดาษชั้นแบบหนา จำนวน 2 แผ่น
2. เตรียมกาว ไม้บรรทัด คัตเตอร์ ดินสอ ตัวหนีบกระดาษ
3. เตรียมแผ่นรองตัดกระดาษ

วิธีการทำ

1. วัดกระดาษชั้นโดยวัดจากกระดาษและแม่พิมพ์ โดยเฉลี่ยเอาขนาดด้านข้างระหว่างแม่พิมพ์กับกระดาษ

ก. กระดาษชั้น

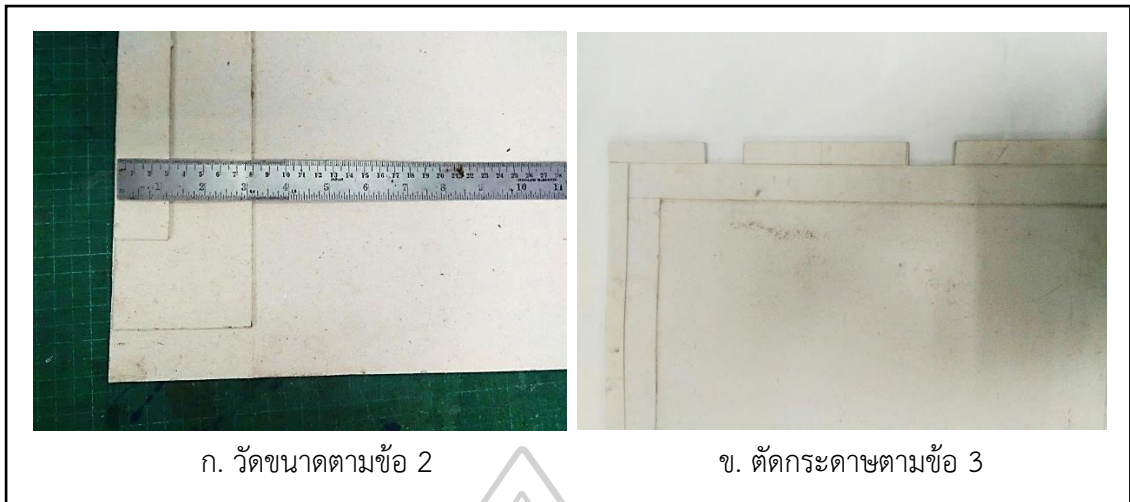
ข. อุปกรณ์ในการตัดกระดาษ

ค. วัดกระดาษ

ภาพที่ 15 กระดาษชั้นสีเทาและอุปกรณ์ทำแผ่นเลกระดาษ

2. วัดกระดาษออกมาจากแนวตั้งและแนวนอน แผ่นแรกเป็นแผ่นบนมีขนาด 3 ซม. แล้วตัดอีกแผ่นเป็นแผ่นล่างมีขนาด 8 ซม. แผ่นแรกให้ตัดกระดาษแนวตั้งอีกแผ่นตัดแนวนอน ทำทั้งแนวตั้งและแนวนอน

ภาพที่ 16 วัดขนาดกระดาษ

3. ตัดตรงกลางออกเพื่อให้เหลือเป็นช่องสำหรับตัวหนีบตอนที่ใช้หนีบกระดาษ ตัดในตำแหน่งที่ตรงกันทั้ง 2 แผ่น รวมทั้งตัดช่องกระดาษแผ่นที่เหลือด้วย โดยตัดช่องในกระดาษส่วนที่เป็นแนวตั้ง ให้เลือกทำด้านที่ถนัด

3. นำแผ่นที่ขนาดเล็กกว่ามาทากาวแล้วแปะติดกับแผ่นแรก ทำทั้ง 2 แผ่น แล้วใช้ตัวหนีบกระดาษหนีบเอาไว้ให้ทั่วทุกด้าน แล้วรอให้แห้ง

ภาพที่ 17 หนีบให้กระดาษและกาวแน่นรอจนแห้ง

4. เมื่อแห้งทั้งหมดแล้วให้นำมาตากาว โดยให้ทาด้านที่มีขนาดใหญ่กว่า แล้วนำมาแปะติดกับกระดาษชั้นที่เหลือ

5. นำตัวหนังสือมาหนีบเหมือนเดิม ส่วนด้านที่อยู่ด้านในให้นำหนังสือหรือวัตถุที่มีน้ำหนักมาวางทับแล้วรอนกาวแห้ง ก็จะได้แผ่นเลกระดาษที่พร้อมนำไปใช้งาน

ภาพที่ 18 แผ่นเลกระดาษที่แห้งแล้วพร้อมใช้งาน

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการพิมพ์ผลงานวิทยานิพนธ์

1. เตรียมวัสดุ / อุปกรณ์ในการพิมพ์งานและกระดาษฟาเบียโน
2. ผสมสีที่เป็นสีชั้นแรกสุด แล้วพิมพ์เป็นสีแรก การจะพิมพ์สีแรก ผู้พิมพ์งานจะต้องทำความสะอาดแม่พิมพ์ให้เรียบร้อย และทำความสะอาดแท่นพิมพ์

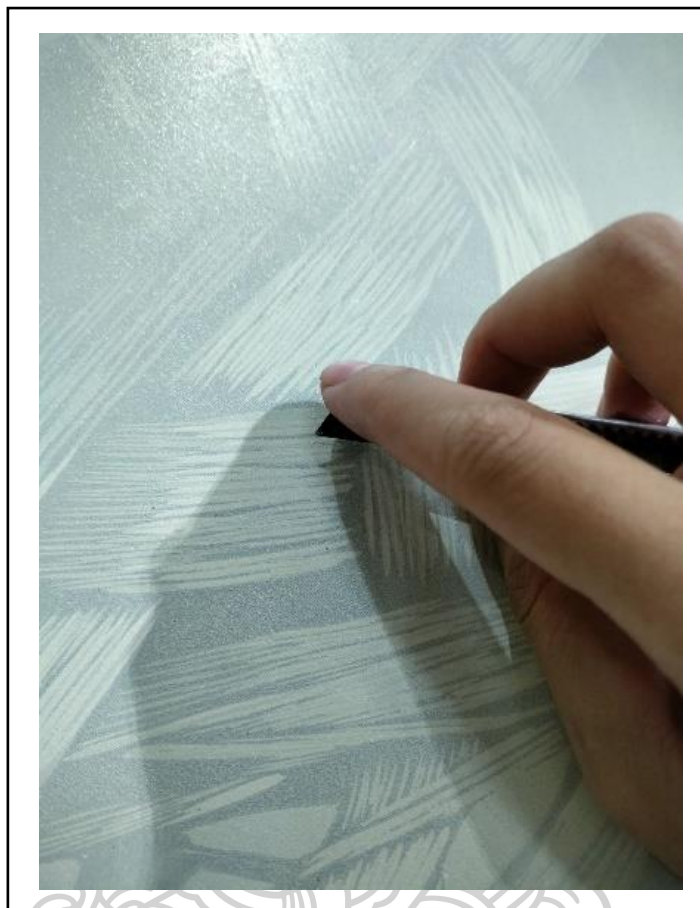

ภาพที่ 19 กลิ้งสีด้วยลูกกลิ้งยาง

3. หลังจากทำความสะอาดแม่พิมพ์แล้ว เมื่อแม่พิมพ์แห้งแล้วก็พร้อมที่จะนำมาแกะไม้ ออก ด้วยส้อมแกะไม้ (woodcut) โดยการแกะส่วนที่เป็นขั้นแรก หรือในส่วนที่ต้องการให้เป็นสีที่สว่าง ที่สุดก่อน

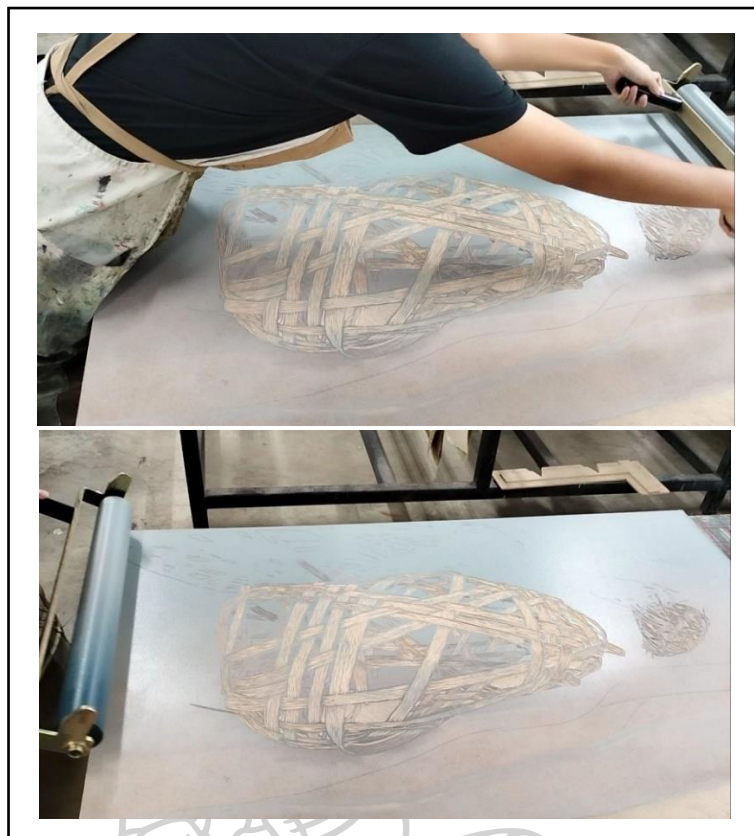

ภาพที่ 20 แกะแม่พิมพ์ออกที่ละเลเยอร์

ภาพที่ 21 สะกิดและปิดฝุ่นผงออกก่อนพิมพ์สีต่อไป

4. ปิดเศษฝุ่นผง ชิ้นส่วนไม้ที่แกะใช้แปรงปัดลงถังพลาสติก
5. หลังจากทีแกะส่วนที่เป็นสีชั้นแรกแล้วให้ปิดฝุ่นแล้วเช็ดทำความสะอาดก่อนจะนำไปพิมพ์
6. เมื่อกำลังสีแรกจะต้องทำให้สีเต็มกระดานให้มากที่สุด การกลิ้งสีเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้พิมพ์ออกมาเป็นผ้า หรือสีไม่ติด สีบาง ให้กลิ้งสีให้เต็มแม่พิมพ์ จากนั้นให้ผสมสีแล้วตีสีให้ละเอียด ด้วยลูกกลิ้งยางพยายามอย่าให้สีแตกเป็นเม็ดใหญ่ จะทำให้สียึดเป็นเส้นลอะเปื้อนข้อมือ

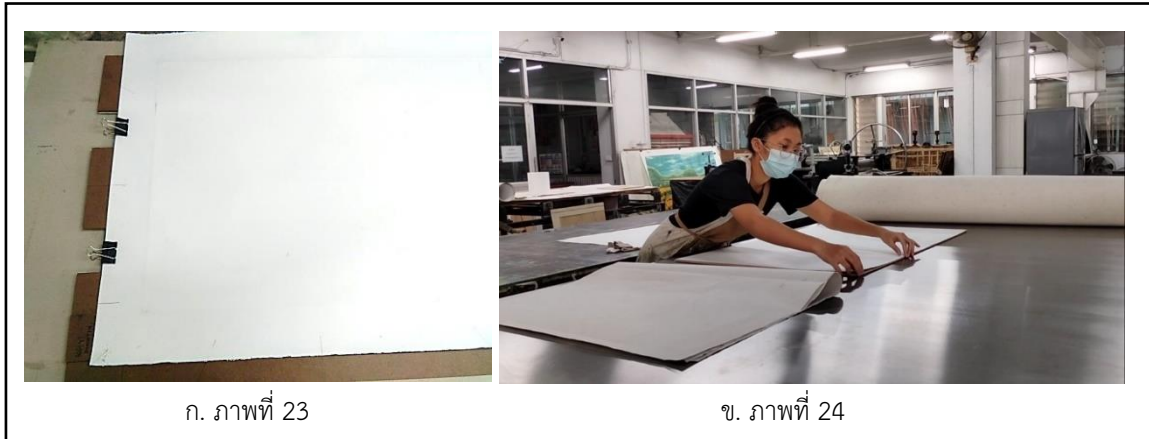

ภาพที่ 22 กลิ้งสีให้เต็มแม่พิมพ์

7. ก่อนนำกระดานที่กลิ้งสีแล้วมาวางบนแผ่นเลกระดาษ ให้นำเอากระดาษฟาเบียโน มาวางบนกระดาษโดยนำมุมกระดาษเข้าวางกระดาษชั้นแรกแล้วนำตัวหนีบกระดาษมาหนีบ ชั้นที่ต่ำ ถัดไปสำหรับนำกระดานมาวาง

8. นำกระดาษฟาเบียโนมาเตรียมกับแผ่นเลกระดาษ โดยให้มุมกระดาษฟาเบียโนเข้าชนมุมกับแผ่นเลกระดาษ

9. หลังจากกลิ้งสีเต็มแม่พิมพ์แล้ว ให้ยกแม่พิมพ์ไปวางบนแผ่นมาร์กหรือแผ่นตัวเลกระดาษ การทำแผ่นวางกระดาษสามารถประดิษฐ์ขึ้นเองได้

ก. ภาพที่ 23

ข. ภาพที่ 24

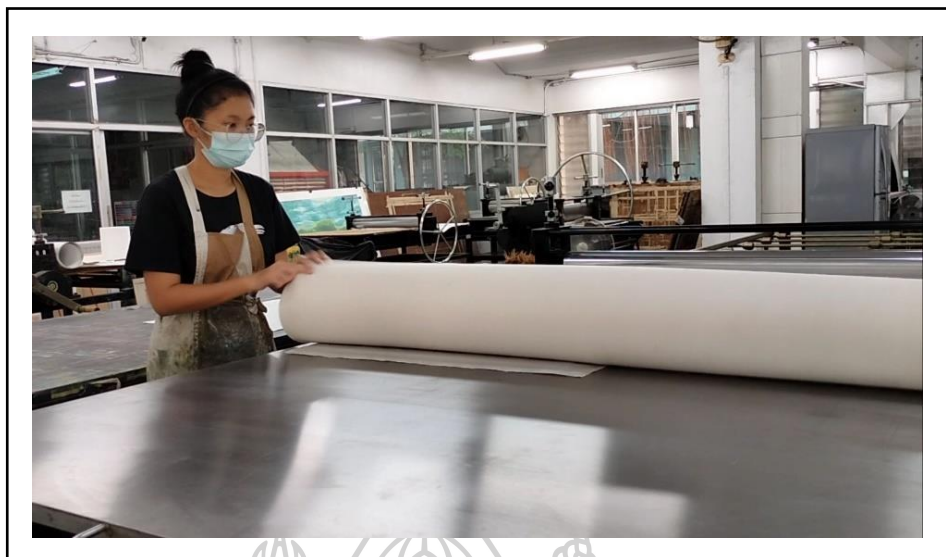
ภาพที่ 23 นำกระดาษมาวางบนแผ่นเลกระดาษแล้วใช้ตัวหนีบมาหนีบกระดาษด้วยตัวหนีบที่ช่องเหนือกระดาษในด้านข้าง

ภาพที่ 24 นำแม่พิมพ์มาวางบนแผ่นเลกระดาษที่เตรียมไว้

10. วางแม่พิมพ์ให้เข้ากับมุมแผ่นเลกระดาษ
11. ม้วนกระดาษลงมาปิดทับแม่พิมพ์ แล้วใช้ใบแรงฤดูให้ทั่วกระดาษเพื่อไล่อากาศออก และเพื่อให้หน้ากระดาษดูดสีที่แม่พิมพ์
12. จากนั้นให้ขีดเส้นกระดาษและแผ่นเลกระดาษเพื่อสร้างเส้นมาร์กกระดาษให้รอบด้านที่อยู่ในแผ่นเลกระดาษ

ภาพที่ 25 ทำเส้นมาร์คที่หลังกระดาษ

ภาพที่ 26 ม้วนผ้าสักหลาดหลังวางกระดาษและงานลงบนแท่นพิมพ์

13. ยกกระดาษและแม่พิมพ์ออกมาวางบนแท่น แล้วนำกระดาษรูปมาวางรองบนกระดาษและแม่พิมพ์ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดรอยของผ้าสักหลาด

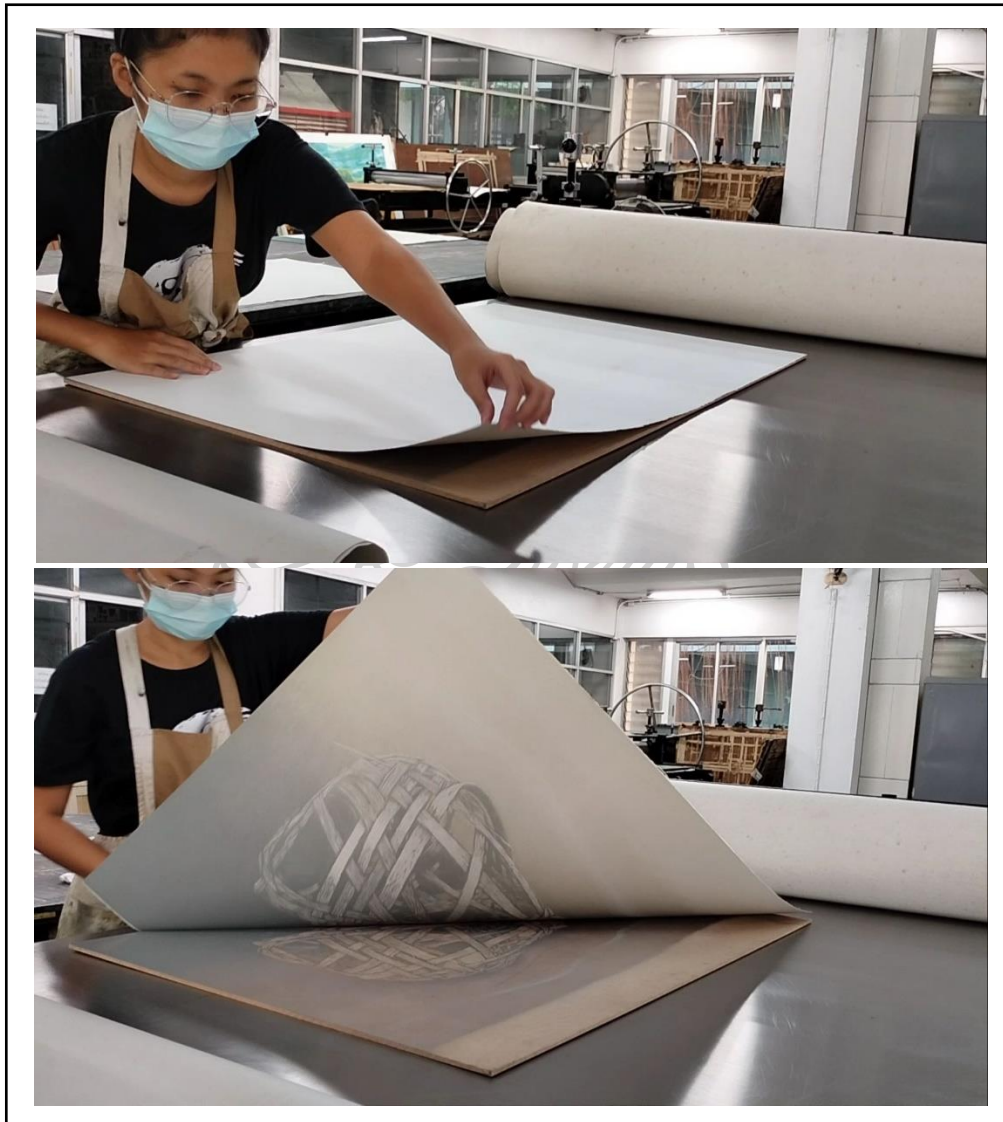
14. คลายผ้าสักหลาดลงบนผลงาน แล้วหมุนแท่นให้ไปจนสุดโดยอย่าหยุดหมุนกลางคันเพราะจะทำให้เกิดเป็นรอยลูกกลิ้ง

ภาพที่ 27 หมุนแท่นไปจนกว่าจะสุด

15. หมุนแท่นแล้วค่อย ๆ ม้วนผ้าสักหลาดออกแล้วนำกระดาษรูปออก จากนั้นดึงกระดาษฟาเบียโนออกจากแม่พิมพ์ ข้อควรระวังถ้าหมึกที่กลิ้งบนแม่พิมพ์หนา อาจเกิดการดูดสีที่หน้ากระดาษมาก ต้องค่อย ๆ ดึงขึ้นแต่อย่าดึงแรงหรือดึงเร็ว และอย่าทำให้กระดาษถูกดึงจากมือเดียว เพราะจะทำให้แรงที่ดึงมือเดียวทำให้กระดาษเป็นรอยเส้น เหมือนกระดาษหัก

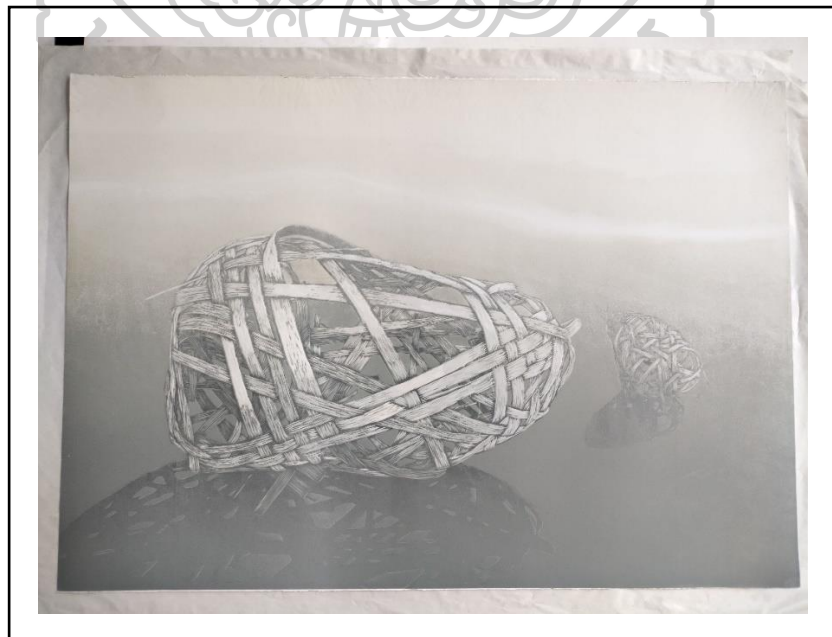
ภาพที่ 28 เมื่อหมุนแท่นแล้ว ม้วนผ้าสักหลาดออก แล้วนำกระดาษขึ้น

ภาพที่ 29 ดึงกระดาษขึ้น ระวางกระดาษหักและเป็นรอย

16. หลังจากนั้นให้นำผลงานไปแขวนห้อยไว้ในที่มีอากาศถ่ายเทสะดวก หรือตากไว้ในตะแกรงตากผลงาน ข้อควรระวังจากการตากงานในตะแกรงคือ มีโอกาสที่ฝุ่นจะร่วงลงผลงานมากกว่าการแขวนตาก

17. การตากผลงานต้องรอให้แห้งประมาณ 1 วันขึ้นไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศด้วย ถ้าอากาศร้อนผลงานก็จะแห้งเร็วกว่าสภาพอากาศที่ชื้น

ภาพที่ 30 นำผลงานมาตากให้สีแห้ง

18. เมื่อพิมพ์งานแล้วให้ทำความสะอาดให้เรียบร้อยก่อนจะนำแม่พิมพ์ไปแกะชั้นสี ส่วนต่อไป ในส่วนบริเวณที่ต้องการพิมพ์ออกมาให้สีละมุนและไล่เฉดสี สามารถทำได้ 2 กรณี คือ การใช้กระดาษทรายขัดพื้นผิวแผ่นแม่พิมพ์ให้เรียบ และทำการกลิ้งสีแบบไล่เฉดสีจากอ่อนไปเข้ม

19. รอให้ผลงานแห้งแล้วนำออกมาปิดฝุ่นหรือสะกิดเศษผงฝุ่นออก

20. นำแม่พิมพ์มาแกะไม้ออกแต่ละสีแล้วพิมพ์ที่ละสีจนกว่าจะแล้วเสร็จเป็นผลงาน

ขั้นตอนที่ 5 การทำความสะอาดหลังพิมพ์งาน

1. หลังจากพิมพ์ผลงานแล้วต้องทำความสะอาดแม่พิมพ์ทุกครั้ง ด้วยการใช้น้ำมันหรือน้ำมันสนมาเช็ดแม่พิมพ์ ให้สวมถุงมือทุกครั้งเมื่อทำความสะอาด

2. หมักพิมพ์ที่ผสมถ้าเหลือให้ตัดด้วยเกรียงตักสีเก็บไว้ด้วยการห่อกับกระดาษไขแล้วนำเทปกาวพันปิดไม่ให้อากาศเข้า ตักสีออกให้มากที่สุด

ภาพที่ 31 เก็บสีด้วยกระดาษไขและพันเทปกั้นอากาศเข้า

3. การทำความสะอาดแทนกลิ้งสีก็ใช้น้ำมันหรือน้ำมันสนเช่นเดียวกัน แล้วใช้เศษผ้ามาเช็ดหมักสีออก แล้วจึงใช้น้ำยาที่ผสมมาพ่นพรมให้ทั่วแล้วเช็ดด้วยกระดาษทิชชูเพื่อลดกลิ่นและความมันลื่น

4. เช็ดทำความสะอาดอุปกรณ์ เกรียงปาดสี ลูกกลิ้งยาง เช่นเดียวกัน

5. หลังจากนั้นใช้น้ำยาที่ผสมขึ้นเองพ่นพรมทั่วแทนกลิ้งสีและอุปกรณ์ ใช้เศษผ้าหรือกระดาษทิชชูเช็ดให้สะอาด

6. เมื่อทำความสะอาดเสร็จทุกอย่างก็ให้เก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย

7. เก็บอุปกรณ์ทุกอย่างใส่ในตะกร้า สะดวกต่อการนำมาใช้และง่ายในการเก็บหรือเคลื่อนย้ายอุปกรณ์

ขั้นตอนที่ 6 การเก็บผลงาน

1. การซึ่งกระดาษให้เรียบในกรณีที่กระดาษหักงอ ทำได้ด้วยการซึ่งแบบพรมน้ำ วิธีเดียวกับการซึ่งกระดาษของเทคนิคภาพพิมพ์โลหะ แล้วซึ่งตากเอาไว้ไม่ต่ำกว่า 1 วัน หรือการทับกระดาษด้วยกระดาษชั้นและทับด้วยวัตถุที่มีน้ำหนักมากกว่า ทบ แต่อาจใช้ระยะเวลาานกว่า

2. เมื่อผลงานพิมพ์เสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้นำมาเขียนจำนวน Edition ชื่อเทคนิค ชื่อผลงาน และชื่อผู้สร้างสรรค์ผลงาน ตามด้วยปีที่สร้าง

3. เก็บผลงานในลิ้นชักเก็บงานหรือกล่องเก็บงาน โดยนำกระดาษบุพรมารองผลงาน
ละแผ่น

4. เก็บรักษาผลงานไว้ในที่อุณหภูมิคงที่และพยายามอย่าสัมผัสกระดาษด้วยมือเปล่า เพราะในระยะยาวเหงื่อจะทำให้กระดาษเหลือง

ภาพที่ 32 เซ็นชื่อเมื่องานเสร็จเรียบร้อย

5. เก็บรักษาผลงานด้วยการนำผลงานไปเข้ากรอบ โดยให้เลือกลักษณะการตามหลังกรอบให้มีไม้ตาม และถ้าใช้แผ่นโฟมรองหลังจะทำให้มีน้ำหนักเบาและสามารถป้องกันการเกิดเชื้อราได้ เพราะร้านปกตจะใช้แผ่นไม้้อรองหลังกรอบให้ ทำให้มีน้ำหนักมากกว่าและอาจเกิดความชื้นทำให้ไม้ขึ้นเป็นเชื้อราได้ ข้อเสนอแนะควรใช้ไม้กันเชื้อราหรือแผ่นโฟมที่มีน้ำหนักเบาจะดีที่สุด

การวิเคราะห์องค์ประกอบของทัศนธาตุและหลักการออกแบบ

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตผ่านรูปทรงของเครื่องจักสาน นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ด้วยการศึกษาคู่มือการใช้ทัศนธาตุต่าง ๆ ให้ตรงกับความรู้สึกที่ต้องการแสดงออกให้มากที่สุดและได้นำมาวิเคราะห์และปรับให้เข้ากับรูปแบบงาน ดังนั้นผลงานสามารถสื่อความหมายของคุณลักษณะด้วยทัศนธาตุทางศิลปะดังต่อไปนี้

จุดและเส้น

ทัศนธาตุในผลงานที่ประกอบด้วยเส้น ลวดลายจากการสร้างร่องรอยการจักสาน การสร้างลายเส้นด้วยเครื่องมือแกะไม้ที่ขูด แกะพื้นผิวไม้ จุดเป็นพื้นฐานที่สุดของการมองเห็น ไม้มีความกว้าง ความยาว หรือความลึก เมื่อจุดเกิดการซ้ำ ๆ จะเกิดเป็นการเคลื่อนไหวรวมตัวกันเป็นเส้นเป็นรูปทรง เมื่อเป็นเส้นก็จะมีหลายลักษณะซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกตามเส้นที่ปรากฏ ในผลงานมีการใช้จุดเป็นพื้นผิวและใช้เส้นเป็นที่ของการแกะไม้ออกมาเป็นลวดลายของเครื่องจักสาน ซึ่งมีขนาดแตกต่างกันหลากหลายรูปแบบ เช่น เส้นแบบโค้ง แบบเหลี่ยม แบบตรงยาว รวมถึงเป็นที่เส้นขนาดใหญ่ที่เกิดจากการขูดถากผิวไม้แม่พิมพ์ เป็นต้น

พื้นผิว

พื้นผิว คือ พื้นผิวของวัตถุต่าง ๆ ที่เกิดจากธรรมชาติและมนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น พื้นผิวของวัตถุที่แตกต่างกัน ย่อมให้ความรู้สึกที่แตกต่างกันด้วยสามารถใช้ในการสัมผัส รับรู้หรืออาจใช้สายตาในการมองเห็นที่สามารถสัมผัสรู้สึก⁹ พื้นผิวที่ปรากฏบนงานข้าพเจ้าส่วนมากจะกระจายเป็นบรรยากาศ เป็นพื้นผิวที่สร้างด้วยการขัดแม่พิมพ์ในขอบผิวของแม่พิมพ์ ทำให้เมื่อพิมพ์ออกมาจะเกิดความเรียบไม่เกิดขอบแม่พิมพ์ที่ชัดเจนแต่กลับทำให้เกิดน้ำหนักที่มีความนุ่มทั่วบรรยากาศ

9 กิตติพัฒน์ แดนที. (2555). องค์ประกอบทัศนธาตุ. เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2565. เข้าถึงได้จาก <http://patdramaa111.srp.ac.th/thasn-thatu>

รูปทรง

รูปทรง คือ โครงสร้างทั้งหมดของวัตถุที่ปรากฏแก่สายตาในลักษณะ 3 มิติ มีทั้ง ส่วนกว้าง ส่วนยาว ส่วนหนาหรือลึก จะให้ความรู้สึกเป็นแท่งมีเนื้อที่ภายในมีปริมาตรและมีน้ำหนัก รูปทรงในงานของข้าพเจ้าเป็นรูปทรงจากเครื่องจักสานพื้นบ้าน ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ มีความสวยงามประณีตในลวดลายและการสาน ใช้จับสัตว์น้ำและการประกอบอาชีพของเกษตรกร

น้ำหนักอ่อน - แก่

น้ำหนักอ่อน - แก่ คือ จำนวนความเข้ม ความอ่อนของสีต่าง ๆ และแสงเงาตามที่ประสาทตา รับรู้ เมื่อเทียบกับน้ำหนักของสีขาว - ดำ ความอ่อนแก่ของแสงเงาทำให้เกิดมิติ เกิดระยะใกล้ไกล และสัมพันธ์กับเรื่องสีโดยตรง ข้าพเจ้าได้ใช้น้ำหนักอ่อน - แก่ กับสีและบรรยากาศของงาน โดยสร้างบรรยากาศให้น้ำหนักสีไล่ขึ้นไปตามระดับ ส่วนตัววัตถุรูปทรงมีการใช้น้ำหนักอ่อนหรือสว่าง อยู่ใกล้กับจุดรับแสงเป็นจุดเด่นเพื่อดึงสายตาและมีรายละเอียดมาก ส่วนรายละเอียดรองลงไปก็เป็นบรรยากาศสลัว ๆ มีพื้นผิวกลบกลืนหายไปตามน้ำหนักที่เพิ่มขึ้น

บรรยากาศและพื้นที่ว่าง

ที่ว่างเป็นทัศนธาตุที่จะปรากฏก็ต่อเมื่อมีทัศนธาตุอื่นมากำหนดรูปร่างหรือมาก่อนให้เกิดปฏิกิริยาขึ้น ที่ว่างจึงเป็นเสมือนสนามหรือเวทีที่มีทัศนธาตุอื่น ๆ จะลงไปแสดงหรือปรากฏตัวในบทบาทของรูปทรง ทัศนศิลป์แต่ละประเภทใช้ที่ว่างที่ต่างกันไปตามลักษณะของงาน

บรรยากาศในงานของข้าพเจ้าเป็นส่วนพื้นที่ว่าง 60 - 70 % โดยประมาณ ซึ่งเป็นโทนสีโมโนโทน มีบรรยากาศอึมครึมและรายละเอียดรูปทรง และส่วนพื้นที่ว่างนั้นนอกจากเป็นบรรยากาศของผลงานแล้วยังเป็นส่วนของพื้นผิวด้วย

สรุปแนวคิดและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

สรุปจากความผูกพันกับวิถีชีวิตที่ข้าพเจ้าได้เติบโตและพบเห็นในชนบท เป็นจุดเริ่มต้นของแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์เป็นผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าได้นำความทรงจำ ความรู้สึกมาผสมกับจินตนาการสร้างผลงานเชิงทดลองมาก่อนหน้าช่วงของการทำงานก่อน วิทยานิพนธ์และต่อยอดแก้ปัญหาจนถึงผลงานช่วงวิทยานิพนธ์ ซึ่งผลงานมีที่มาของแนวความคิดเดียวกันจึงมีความคล้ายคลึงกัน ตลอดระยะเวลาการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อให้ช่วงที่สร้างสรรค์เป็นวิทยานิพนธ์ได้ผลงานออกมาดีและมีความใกล้เคียงความสมบูรณ์ที่สุด

บทที่ 4

การวิเคราะห์และการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

จากความผูกพันกับวิถีชีวิตที่ข้าพเจ้าได้เติบโตและพบเห็นในชนบท เป็นจุดเริ่มต้นของแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์เป็นผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าได้นำความทรงจำ ความรู้สึกมาผสมกับจินตนาการสร้างผลงานเชิงทดลองมาก่อนหน้าช่วงของการทำงานก่อนวิทยานิพนธ์และต่อยอดแก้ปัญหาจนถึงผลงานช่วงวิทยานิพนธ์ ซึ่งผลงานมีที่มาของแนวความคิดเดียวกันจึงมีความคล้ายคลึงกันแต่ผลงานช่วงก่อนหน้านั้นข้าพเจ้ายังขาดทักษะและประสบการณ์ จึงได้นำมาปรับปรุงแก้ไข วิเคราะห์และบันทึกข้อบกพร่องตลอดระยะเวลาการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อให้ช่วงที่สร้างสรรค์เป็นวิทยานิพนธ์ได้ผลงานออกมาดีและมีความใกล้เคียงความสมบูรณ์ที่สุด

วิเคราะห์ข้อมูลผลงานการสร้างสรรค์

ข้าพเจ้ากำหนดแนวความคิดเกี่ยวกับ การตั้งคำถามถึงรูปทรงสะท้อนเรื่องราวชนบทด้วยกระบวนการภาพพิมพ์ จึงนำมาสู่การศึกษาข้อมูลเครื่องจักสานที่มีอยู่ในพื้นที่ชนบทในชุมชนท้องถิ่นทางภาคเหนือ ข้าพเจ้าได้ค้นพบถึงความสัมพันธ์ที่ผู้คนได้มีความผูกพันกับวิถีชีวิตกับสิ่งของเครื่องใช้ในท้องถิ่น ซึ่งเครื่องจักสานเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและอยู่ในสังคมชนบทมาตั้งแต่สมัยโบราณ ซึ่งถือได้ว่าเป็นเหมือนภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลาน เครื่องจักสานมีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตผู้คนมากมาย มีหลายประเภทและมีประโยชน์ใช้สอยแตกต่างกันออกไป ซึ่งการมีบทบาทหน้าที่ที่มีส่วนสำคัญในการดำรงชีวิตของผู้คนนี้ เครื่องจักสานจึงมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมความเชื่อ งานพิธีและประเพณี

ผลงานสร้างสรรค์ของข้าพเจ้าเป็นผลงานทัศนศิลป์ในรูปแบบสองมิติ เทคนิคกระบวนการภาพพิมพ์แกะไม้แบบหลายสี โดยใช้แม่พิมพ์ขึ้นเดียว และในการสร้างแม่พิมพ์เพื่อให้เกิดร่องรอยที่สลับทับซ้อนกันเหมือนลวดลายจักสาน ต้องใช้อุปกรณ์ที่มีความคมเรียกว่า สิวแกะไม้ ในการแกะผิวไม้ออกในแต่ละครั้งที่พิมพ์จะเริ่มจากน้ำหนักร่อนไปหาน้ำหนักเข้ม เพื่อให้เกิดการทับซ้อนของชั้นสีที่มีความเป็นระดับน้ำหนัก ด้วยการแกะผิวไม้ออกทีละชั้น

การวิเคราะห์เนื้อหาในการสร้างสรรค์

ขั้นที่ 1 เครื่องจักสานที่มีลักษณะลอยอยู่ในน้ำและมีเงาสสะท้อนลงไปใต้น้ำ ท่ามกลางบรรยากาศ อิมคริม หม่นหมอง มีหมอกปกคลุม สภาพแวดล้อมโดยรอบดูสงบนิ่ง อยู่ในบรรยากาศสีโมโนโทน ในท้องฟ้าจะเห็นได้จากท้องฟ้าที่มีสีอ่อนสว่างกว่าสภาพแวดล้อมโดยรอบแต่ก็ยังคงมองเห็นพระจันทร์

ขั้นที่ 2 การรับรู้ถึงตัวเครื่องจักสานที่จมกึ่งลอยในน้ำและได้สะท้อนตัวเอง เปรียบเสมือนกับการมองเห็นถึงคุณค่าในตัวเครื่องจักสาน ที่แม้ว่าจะผ่านช่วงเวลามาถึงยุคปัจจุบันก็ยังคงมีประโยชน์และยังคงถูกใช้งานอยู่ และในบรรยากาศที่อิมคริมครอบคลุมทั่วทั้งผลงานนั้นต้องการจะสื่อถึงภาพเรื่องราววิถีชีวิต ในบรรยากาศแห่งความรู้สึกและความทรงจำ สภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติในพื้นที่ชนบทเชื่อมโยงกับบรรยากาศที่มาจากความรู้สึกนึกถึงวิถีชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนที่อยู่ในสังคมชนบทผ่านการใช้งานตัวสิ่งของอย่างเครื่องจักสาน

ขั้นที่ 3 รูปแบบของผลงานศิลปะเป็นรูปแบบกึ่งเหมือนจริง (Semi Surrealism) เพราะข้าพเจ้าต้องการสร้างเครื่องจักสานที่มีอยู่ในชีวิตจริงนั้นถูกแทนที่และเป็นสัญลักษณ์ที่มีความหมายสะท้อนถึงภูมิปัญญา ดังนั้นเครื่องจักสานจึงมีลักษณะรูปทรงที่ไม่เหมือนกับสภาพความเป็นจริง อีกทั้งยังถูกห่อหุ้มไปด้วยบรรยากาศที่ข้าพเจ้าต้องการสร้างอารมณ์ความรู้สึกที่สงบเรียบง่าย เป็นบรรยากาศแห่งความทรงจำที่ข้าพเจ้าได้มีประสบการณ์และมีความรู้สึกผูกพันบริบททางสังคมที่ทำให้ตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาและวิถีชีวิตชนบท ทำให้มองเห็นคุณค่า ความสำคัญและความงามที่สะท้อนผ่านตัวสิ่งของ ซึ่งมีคุณค่าความสำคัญและมีหน้าที่มากมายต่อการใช้ชีวิตของคนในสังคมชนบทตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษมาจนถึงปัจจุบัน และทำให้รู้สึกถึงความผูกพันของผู้คนในชนบทกับเครื่องจักสาน

การสร้างสรรค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์

จากที่ข้าพเจ้ากำหนดแนวความคิดเกี่ยวกับ การตั้งคำถามถึงรูปทรงสะท้อนเรื่องราวชนบทด้วยกระบวนการภาพพิมพ์ จึงนำมาสู่การศึกษาข้อมูลเครื่องจักสานที่มีอยู่ในพื้นที่ชนบทในชุมชนท้องถิ่นทางภาคเหนือ ข้าพเจ้าได้ค้นพบถึงความสัมพันธ์ที่ผู้คนได้มีความผูกพันกับวิถีชีวิตกับสิ่งของเครื่องใช้ในท้องถิ่น ซึ่งเครื่องจักสานเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและอยู่ในสังคมชนบทมาตั้งแต่สมัยโบราณ ซึ่งถือได้ว่าเป็นเหมือนภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลาน เครื่องจักสานมีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตผู้คนมากมาย มีหลายประเภทและมีประโยชน์ใช้สอยแตกต่างกันออกไป ซึ่งการมีบทบาทหน้าที่ที่มีส่วนสำคัญในการดำรงชีวิตของผู้คน

ผลงานการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 1

ภาพที่ 33 Remembrance no. 1

ชื่อผลงาน : Remembrance no. 1

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 55 x 90 ซม.

ปี : 2562

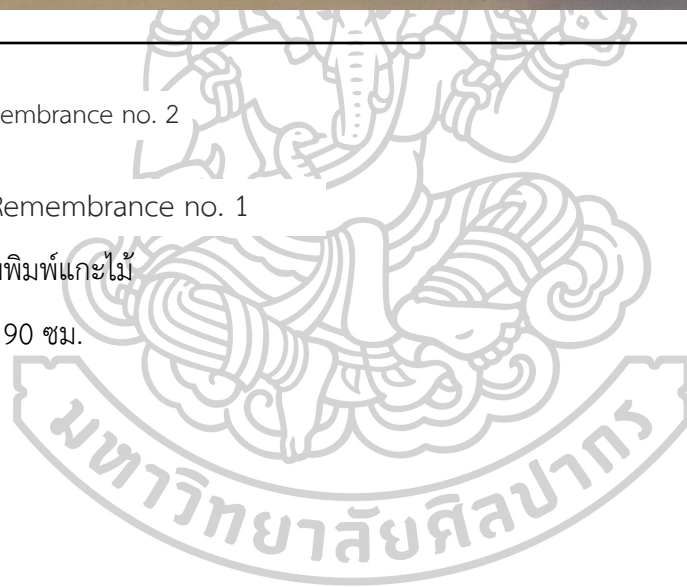
ภาพที่ 34 Remembrance no. 2

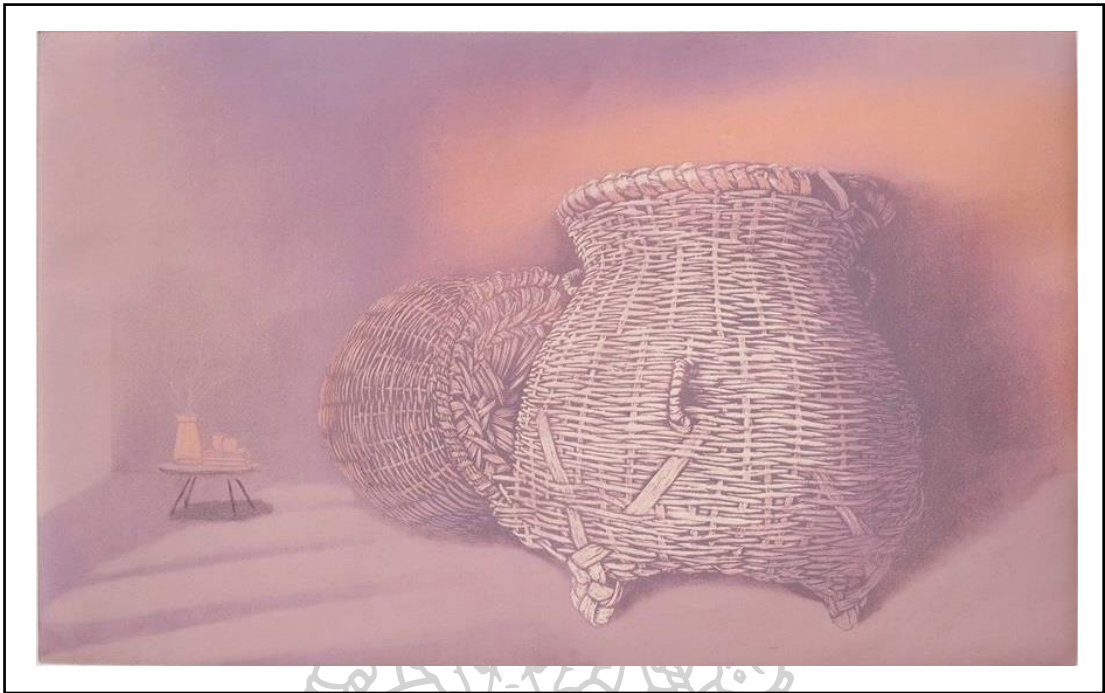
ชื่อผลงาน : Remembrance no. 1

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 55 x 90 ซม.

ปี : 2562

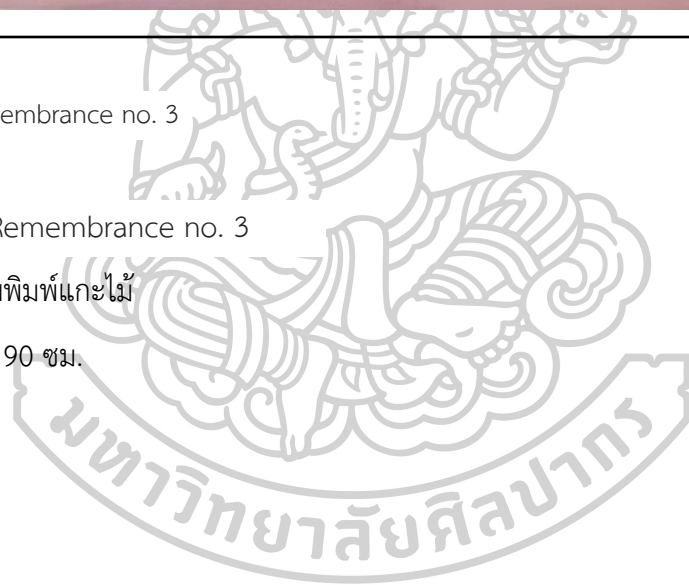
ภาพที่ 35 Remembrance no. 3

ชื่อผลงาน : Remembrance no. 3

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 55 x 90 ซม.

ปี : 2562

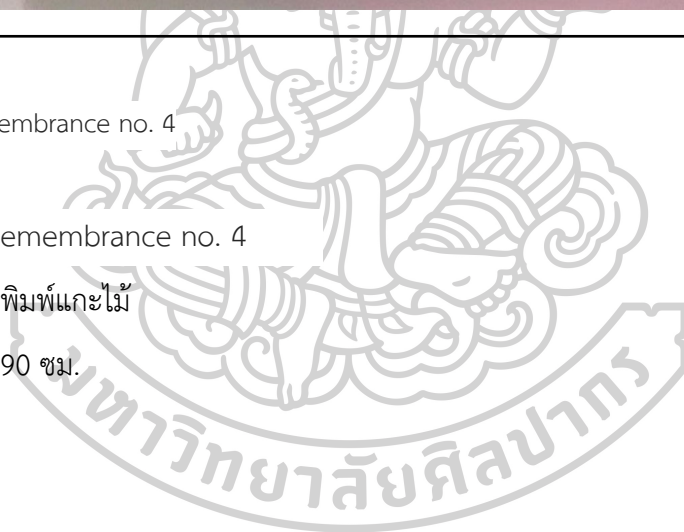
ภาพที่ 36 Remembrance no. 4

ชื่อผลงาน : Remembrance no. 4

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 55 x 90 ซม.

ปี : 2562

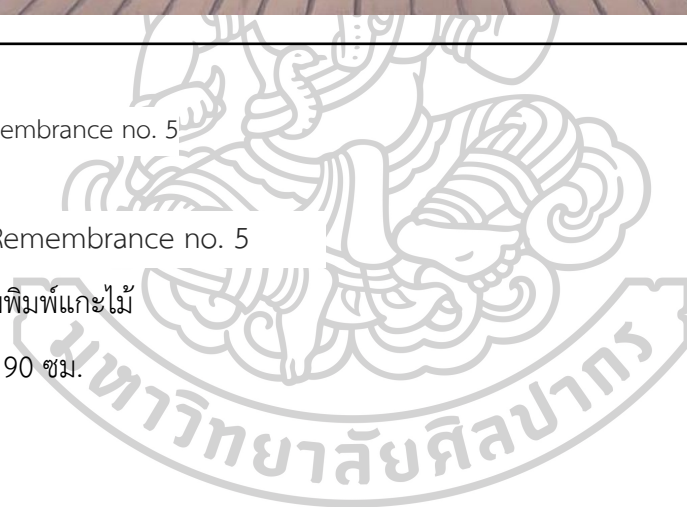
ภาพที่ 37 Remembrance no. 5

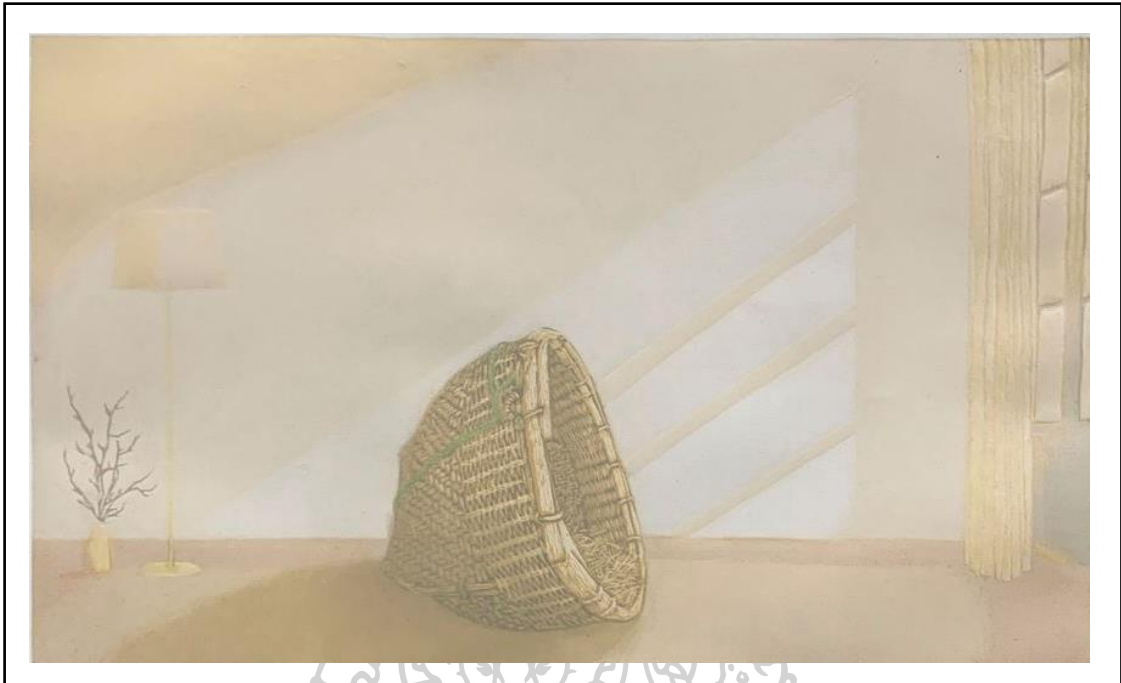
ชื่อผลงาน : Remembrance no. 5

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 55 x 90 ซม.

ปี : 2562

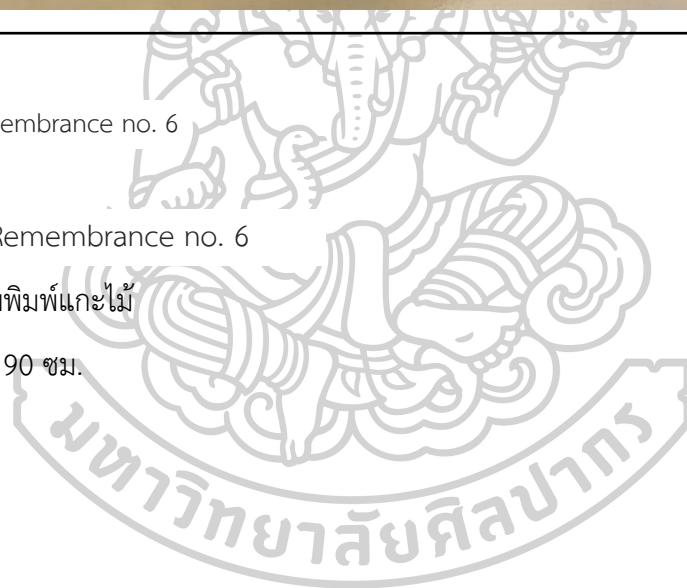
ภาพที่ 38 Remembrance no. 6

ชื่อผลงาน : Remembrance no. 6

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 55 x 90 ซม.

ปี : 2562

แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 1

ด้วยสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงเมื่อข้าพเจ้าได้เข้ามาอยู่อาศัยในสังคมเมืองใหญ่ที่มีความเร่งรีบวุ่นวาย การใช้ชีวิตในเมืองจึงขาดความสงบสุขและความเรียบง่าย ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกเหงาและคิดถึงที่บ้านในชนบท ด้วยความคิดถึงถวิลหาวิถีชีวิตที่มีความอบอุ่นการใช้ชีวิตอันเรียบง่าย ข้าพเจ้าต้องการสะท้อนวิถีชีวิตที่บ้าน ในผลงานของข้าพเจ้าจึงเป็นเสมือนพื้นที่ปลอดภัยของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าต้องการเปรียบกับตัวเองที่เกิดความรู้สึกอึดอัดในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงแต่ตัวเครื่องจักรกลับมามีขนาดใหญ่เกินความเป็นจริง การอยู่ในพื้นที่ของห้องสี่เหลี่ยมที่มีความขัดแย้งกับตัวเครื่องจักรที่มีขนาดใหญ่จึงเป็นเหมือนตัวของข้าพเจ้าที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม จากสถานที่อันเคยคุ้นเคยได้ถูกปรับเปลี่ยนไป จึงทำให้ตัวของข้าพเจ้ามีความรู้สึกเหงาและคิดถึงที่บ้าน ซึ่งชนบทนั้นมีความสวยงามและกลิ่นอายบางอย่างที่หาไม่ได้จากในเมือง เครื่องจักรกลจึงเป็นเหมือนภาพนึกสะท้อนถึงชนบทและความสวยงามที่ข้าพเจ้ารู้สึกผูกพัน อยู่ในบรรยากาศกลมกลืนด้วยแสงสีภายในห้อง เป็นบรรยากาศที่ข้าพเจ้าสมมติขึ้นมาภายในห้องซึ่งแสงได้ส่องผ่านลงมาในช่วงเวลาหนึ่งที่ทำให้ข้าพเจ้าเกิดความคิดถึงบ้าน

สรุปผลการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 1

การสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 1 เป็นการเริ่มต้นค้นหาและทดลองนำเอาสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปและความขัดแย้งกับวัตถุที่เป็นตัวเด่นอย่างเครื่องจักรกล สภาพแวดล้อมโดยรอบที่เป็นห้องที่มีความทันสมัย มีเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่มีความขัดแย้งกับตัวของจุดเด่นอย่างชัดเจน

ผลงานสร้างสรรค์ของข้าพเจ้าเป็นผลงานทัศนศิลป์ในรูปแบบสองมิติ เทคนิคกระบวนการภาพพิมพ์แกะไม้แบบหลายสี โดยใช้แม่พิมพ์ขึ้นเดี่ยว และในการสร้างแม่พิมพ์เพื่อให้เกิดร่องรอยที่สลับทับซ้อนกันเหมือนลวดลายจักรกล ต้องใช้อุปกรณ์ที่มีความคมเรียกว่า สิวแกะไม้ ในการแกะผิวไม้ออกในแต่ละครั้งที่พิมพ์จะเริ่มจากน้ำหนักร่อนไปหาน้ำหนักเข้ม เพื่อให้เกิดการทับซ้อนของชั้นสีที่มีความเป็นระดับน้ำหนัก ด้วยการแกะผิวไม้ที่ละเอียดขึ้น

ผลงานการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 2

ภาพที่ 39 Serenity of imagine no.1

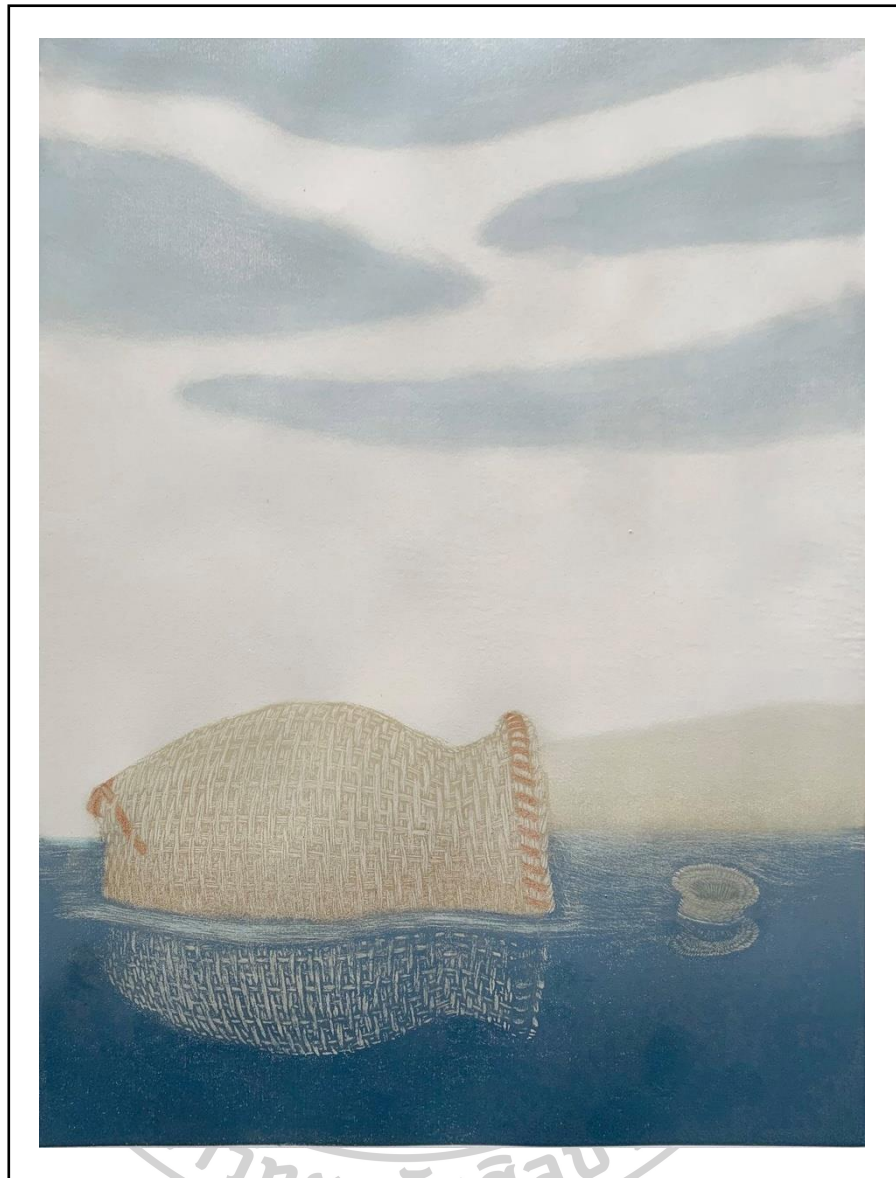
ชื่อผลงาน : Serenity of imagine no.1

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 56 x 80 ซม.

ปี : 2563

ภาพที่ 40 Serenity of imagine no.2

ชื่อผลงาน : Serenity of imagine no.2

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 60 x 80 ซม.

ปี : 2563

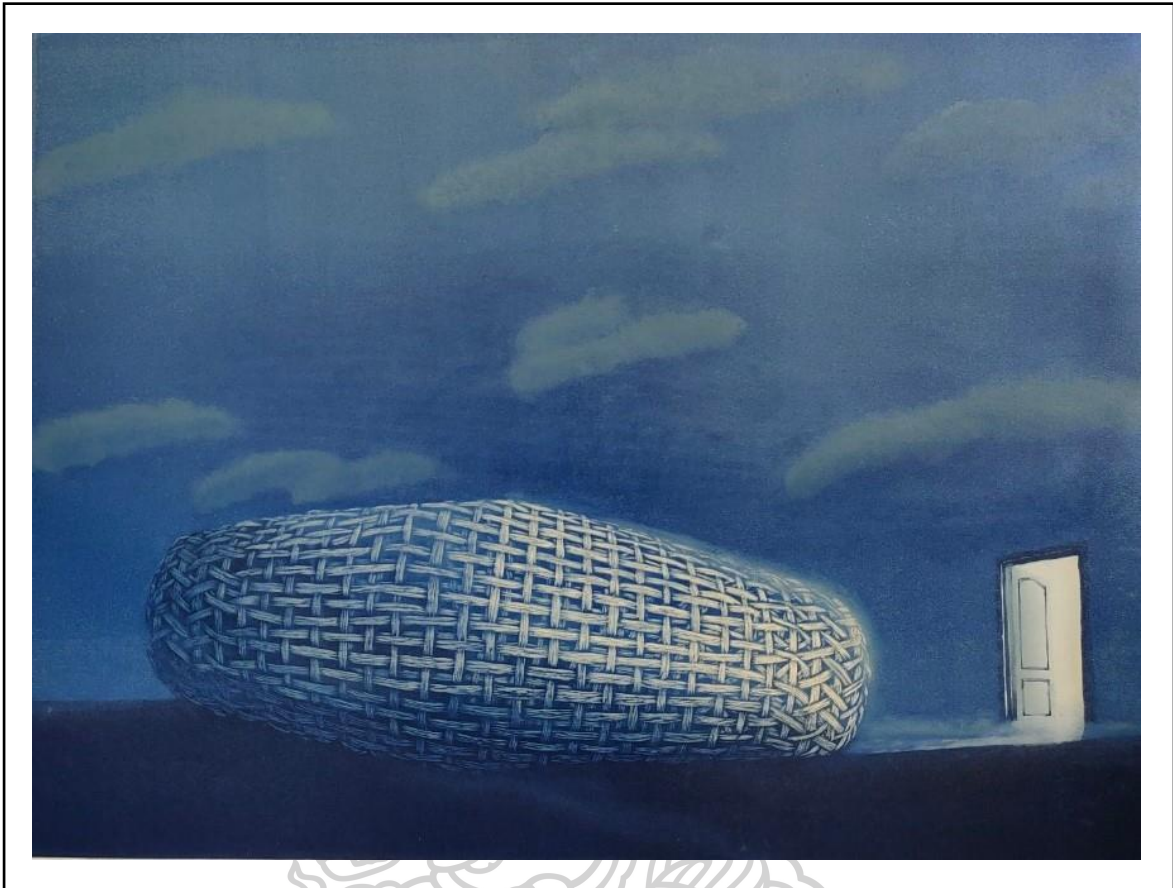
ภาพที่ 41 Serenity of imagine no.5

ชื่อผลงาน : Serenity of imagine no.5

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 54 x 80 ซม.

ปี : 2563

ภาพที่ 42 Serenity of imagine no.6

ชื่อผลงาน : Serenity of imagine no.6

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 60 x 80 ซม.

ปี : 2563

ภาพที่ 43 The Silenity

ชื่อผลงาน : The Silenity

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 70 x 84 ซม.

ปี : 2563

ภาพที่ 44 Dream Space

ชื่อผลงาน : Dream Space

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 70 x 90 ซม.

ปี : 2563

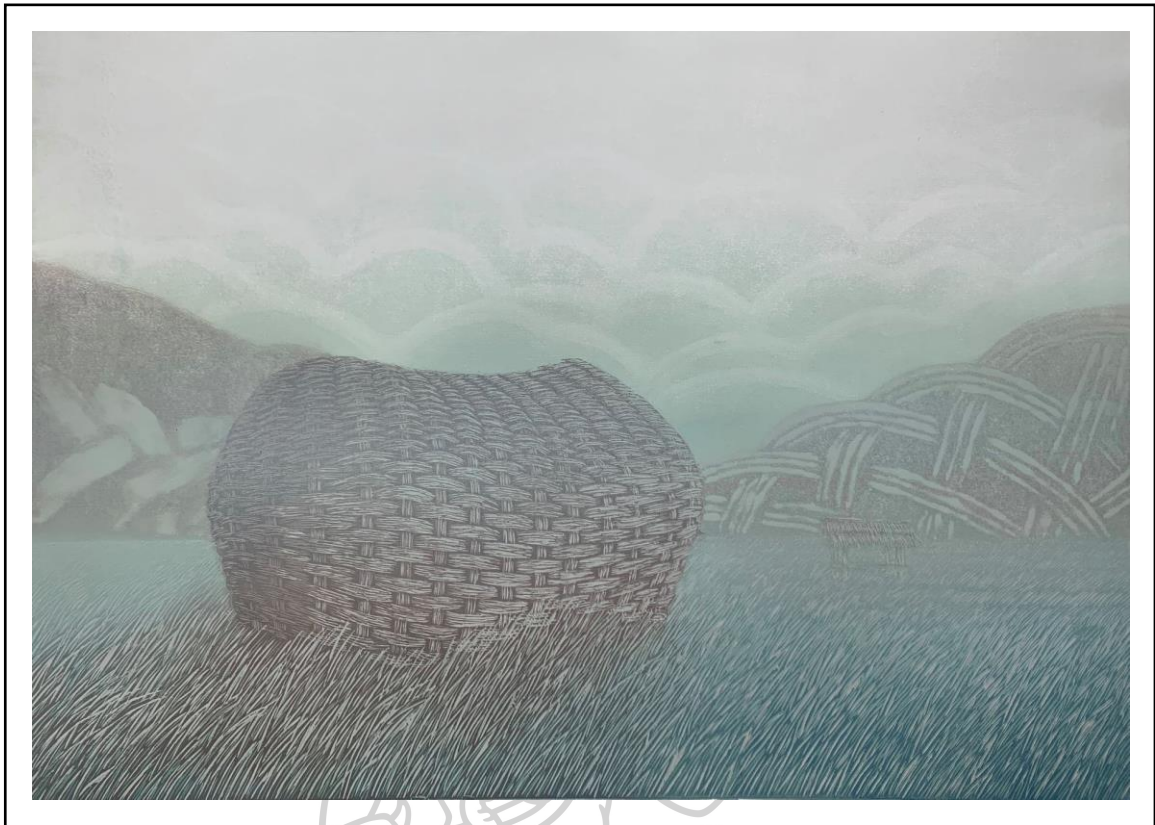
ภาพที่ 45 Tranquility Area no.1

ชื่อผลงาน : Tranquility Area no.1

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 70 x 100 ซม.

ปี : 2563

ภาพที่ 46 Tranquility Area no.2

ชื่อผลงาน : Tranquility Area no.2

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 70 x 100 ซม.

ปี : 2563

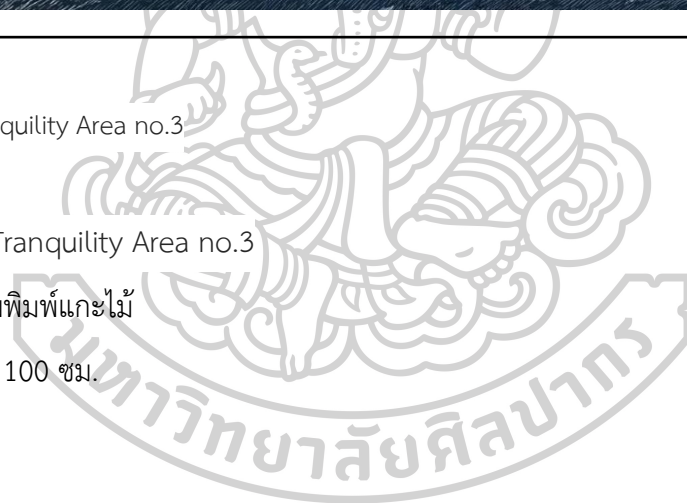
ภาพที่ 47 Tranquility Area no.3

ชื่อผลงาน : Tranquility Area no.3

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 70 x 100 ซม.

ปี : 2563

ภาพที่ 48 Tranquility Area no.4

ชื่อผลงาน : Tranquility Area no.4

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 70 x 100 ซม.

ปี : 2563

แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 2

จากความผูกพันในชนบทที่ถูกปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อม ข้าพเจ้าจึงต่อยอดจากผลงานชุดก่อนโดยการนำเอาจุดเด่นที่เป็นเครื่องจักสานมาเล่าเรื่อง ข้าพเจ้าต้องการเปรียบเปรยกับตัวของข้าพเจ้าเองที่ได้ถูกปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมจากพื้นที่ชนบทมาสู่พื้นที่ใหม่ในเมืองใหญ่จนเกิดความรู้สึกเหงาและโดดเดี่ยว โดยสมมติให้ตัวของเครื่องจักสานมีขนาดใหญ่เกินความเป็นจริง ถูกจัดวางอยู่ในสถานที่เสมือนโลกคู่ขนานของห้องอันกว้างใหญ่อันมีวิวทิวทัศน์มาจากที่บ้าน แต่ขณะเดียวกันก็เป็นพื้นที่ปลอดภัยที่ถูกสร้างขึ้นอยู่ภายในจิตใจ โดยจะมีหน้าต่างหรือประตูเป็นจุดเชื่อมโยงกับโลกภายนอก ซึ่งทุกอย่างล้วนถูกสมมติขึ้นให้มาอยู่ในภาพอุดมคติของข้าพเจ้า

สรุปผลการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 2

การสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 2 เป็นช่วงที่กำลังศึกษาและค้นหาแนวทางเพื่อพัฒนาต่อยอดจากผลงานชุดก่อน โดยในแนวทางการต่อยอดได้มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาจากเดิมเพื่อให้มีความร่วมสมัย เชื่อมโยงกับปัจจุบันขึ้น วัตถุ รูปทรง ยังคงนำเครื่องจักสานมาเป็นจุดเด่นอยู่ในสภาพแวดล้อม ผลงานการสร้างสรรค์ระยะที่ 2 ยังมีข้อบกพร่องในทางเทคนิคหลายอย่าง ในอนาคตจึงต้องพัฒนาเทคนิคให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่ต้องการนำเสนอตามแนวความคิด ด้วยการศึกษาแนวทางการทำงานในด้านเทคนิคของศิลปิน มีความสอดคล้องกันในเรื่องของเทคนิค การใช้สี บรรยากาศในผลงาน รูปทรงในผลงานสื่อสารออกมาได้ตรงตามแนวคิดของของข้าพเจ้า จึงสามารถนำไปศึกษาเพื่อพัฒนาในด้านเทคนิคของตัวเองได้

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ผลงานสร้างสรรค์ของข้าพเจ้าเป็นผลงานทัศนศิลป์ในรูปแบบสองมิติ เทคนิคกระบวนการภาพพิมพ์แกะไม้แบบหลายสี โดยใช้แม่พิมพ์ขึ้นเดียว และในการสร้างแม่พิมพ์เพื่อให้เกิดร่องรอยที่สลับทับซ้อนกันเหมือนลวดลายจักสาน ต้องใช้อุปกรณ์ที่มีความคมเรียกว่า สิวแกะไม้ ในการแกะผิวไม้ออกในแต่ละครั้งที่พิมพ์จะเริ่มจากน้ำหนักร่อนไปหาน้ำหนักเข้ม เพื่อให้เกิดการทับซ้อนของชั้นสีที่มีความเป็นระดับน้ำหนัก ด้วยการแกะผิวไม้ออกทีละชั้น

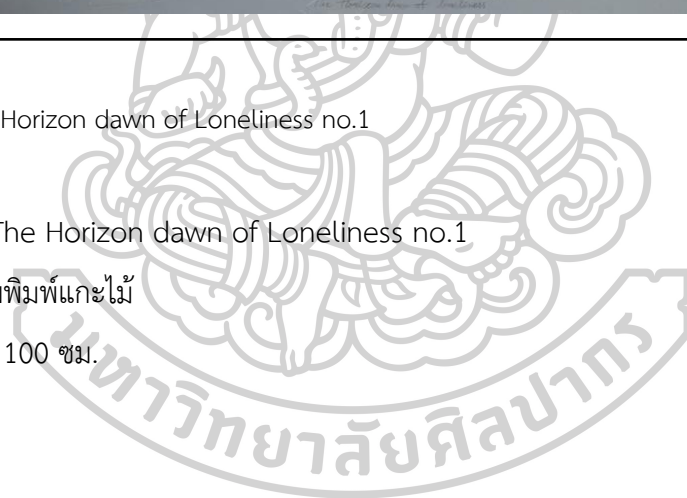
ภาพที่ 49 The Horizon dawn of Loneliness no.1

ชื่อผลงาน : The Horizon dawn of Loneliness no.1

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 70 x 100 ซม.

ปี : 2565

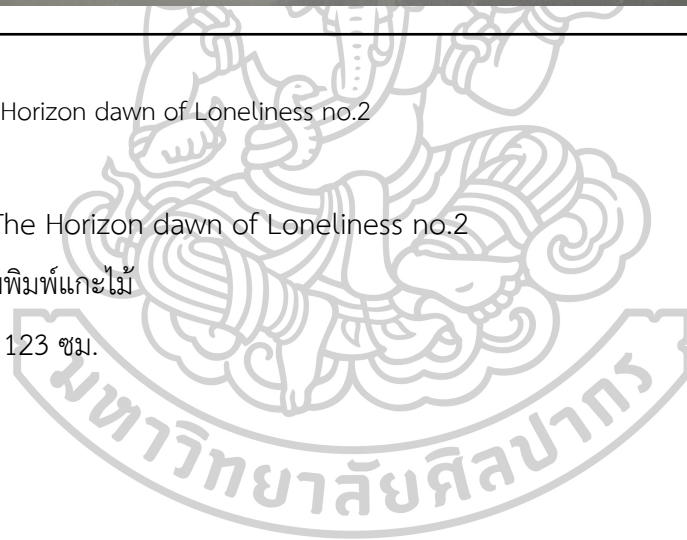
ภาพที่ 50 The Horizon dawn of Loneliness no.2

ชื่อผลงาน : The Horizon dawn of Loneliness no.2

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 75 x 123 ซม.

ปี : 2565

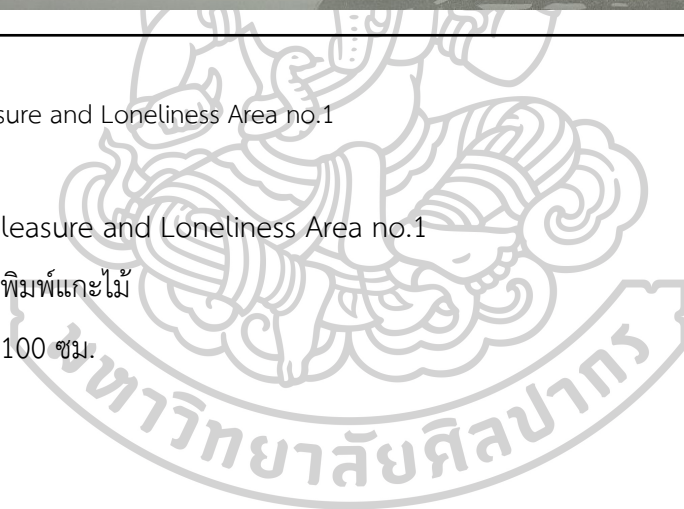
ภาพที่ 51 Pleasure and Loneliness Area no.1

ชื่อผลงาน : Pleasure and Loneliness Area no.1

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 70 x 100 ซม.

ปี : 2565

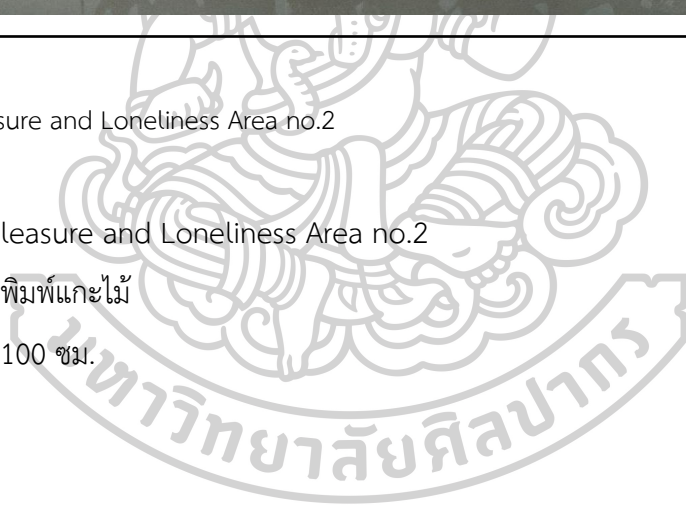
ภาพที่ 52 Pleasure and Loneliness Area no.2

ชื่อผลงาน : Pleasure and Loneliness Area no.2

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 70 x 100 ซม.

ปี : 2565

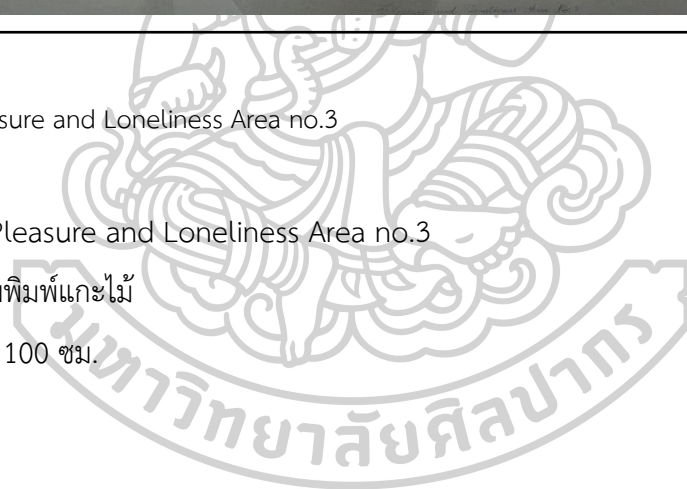
ภาพที่ 53 Pleasure and Loneliness Area no.3

ชื่อผลงาน : Pleasure and Loneliness Area no.3

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 70 x 100 ซม.

ปี : 256

ภาพที่ 54 Pleasure and Loneliness Area no.4

ชื่อผลงาน : Pleasure and Loneliness Area no.4

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 70 x 100 ซม.

ปี : 2565

สรุปผลจากการศึกษาและการสร้างสรรค์

เพื่อแก้ไขปัญหารวมถึงการพัฒนาด้านความคิดและเทคนิควิธีการอย่างต่อเนื่อง ข้าพเจ้าได้วิเคราะห์ผลงานที่ผ่านมาซึ่งเป็นผลงานวิทยานิพนธ์หัวข้อ “พื้นที่แห่งความสุขและความโดดเดี่ยว” มาถ่ายทอดเป็นผลงานสร้างสรรค์ รูปแบบภาพพิมพ์ 2 มิติ เทคนิคสีภาพพิมพ์แกะไม้ ประกอบการใช้รูปทรง บรรยากาศ สี พื้นผิว ที่สื่อถึงความทรงจำของข้าพเจ้า เพื่อแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตในชนบท ซึ่งผลงานการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดนี้ มีจำนวน 6 ชิ้น ซึ่งข้าพเจ้าต้องการแสดงถึงเรื่องราววิถีชีวิตชนบทที่บอกเล่าผ่านรูปทรงของเครื่องจักสานพื้นบ้าน ที่เป็นภาพสะท้อนมาจากความทรงจำความคิดถึงของข้าพเจ้า ความรู้สึกผูกพันเมื่อเคยเติบโตมาตอนเป็นเด็ก

กล่าวโดยสรุปคือผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ เป็นช่วงเวลาแห่งการทดลองศิลปะตลอดจนถึงเทคนิควิธีการ การทดลองค้นหาแนวทางที่เหมาะสมกับผลงานและแก้ปัญหาเพื่อให้ได้เป็นการต่อยอดผลงานวิทยานิพนธ์ และได้เก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาพัฒนาเป็นภาพร่างจนสามารถนำมาสร้างสรรค์ด้วยเทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้เป็นผลงานวิทยานิพนธ์ของตนเองได้ใน หัวข้อ “พื้นที่แห่งความสุขและความโดดเดี่ยว”

บทที่ 5

บทสรุป

ผลงานวิทยานิพนธ์ หัวข้อ “พื้นที่แห่งความสุขและความโดดเดี่ยว” มีแรงบันดาลใจมาจากวิถีชีวิตจากชนบท โดยถูกบอกเล่าผ่านตัวเครื่องจักสาน ความหมายของเครื่องจักสานในผลงานต้องการบอกเล่าหรือสะท้อนถึงความเป็นชนบทซึ่งเริ่มจากความรู้สึกผูกพันกับวิถีชีวิตชนบทและคนในครอบครัว เครื่องจักสานเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถูกถ่ายทอดส่งต่อความรู้กันมาในรูปแบบสอนต่อกันในรุ่นหรือครัวเรือน เครื่องจักสานในแต่ละพื้นที่อาจมีรูปร่างลักษณะหรือลวดลายที่แตกต่างกันบ้าง ซึ่งก็ล้วนแล้วแต่ประสบการณ์ของช่างฝีมือในแต่ละท้องถิ่น แต่ทว่าในการใช้งานก็ยังคงทำหน้าที่เช่นเดียวกัน หน้าที่ของเครื่องจักสานมีหลากหลายการใช้งานซึ่งมีตั้งแต่มีไว้เพื่อดักจับสัตว์น้ำ และการนำมาทำเป็นข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ และยังมีไว้เพื่อประกอบในประเพณีความเชื่ออีกด้วย จากความคุ้นเคยนี้จึงทำให้ข้าพเจ้าเกิดความโหยหาวิถีชีวิตชนบท การปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยจากชนบทมาสู่เมืองหลวงทำให้ข้าพเจ้าเกิดความคิดถึงบ้าน ความเป็นอยู่ในชนบททำให้ข้าพเจ้าคิดถึงความสุขและความเรียบง่าย ดังนั้นข้าพเจ้าจึงได้นำมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน การสร้างสภาพแวดล้อมสมมติขึ้นมาในผลงานเป็นเหมือนการจำลองสภาพแวดล้อมขึ้นมาภายในพื้นที่กว้างใหญ่แต่ก็เป็นเสมือนพื้นที่ปลอดภัยที่ถูกสร้างขึ้นมาจากจินตนาการ ข้าพเจ้าแทนตัวเองด้วยวัตถุที่เป็นเครื่องจักสานซึ่งเปรียบกับตัวข้าพเจ้าก็คือเครื่องใช้ในชนบทที่กำลังอยู่ในสภาพแวดล้อมใหม่ที่อยู่ท่ามกลางบรรยากาศในภวังค์ของความคิดถึงบ้าน

สรุปผลจากการศึกษา

1. จากการลงพื้นที่ไปศึกษาจากแหล่งพื้นที่จริงในชุมชน ทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนและสิ่งของอย่างเครื่องจักสานนั้นมีส่วนสำคัญในการดำเนินชีวิตของคนในสังคมชนบทอย่างมากทั้งที่เป็นการใช้ประโยชน์ตามหน้าที่ที่มีต่อการประกอบอาชีพ การใช้ชีวิตอุปโภคบริโภค รวมไปถึงการเกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียม ประเพณีความเชื่อ ทุกอย่างล้วนมีเครื่องจักสานที่มีบทบาทหน้าสำคัญทำให้ชีวิตผู้คนโบราณดำเนินต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน

2. ข้าพเจ้าตีความว่าเป็นการออกจากรังที่บ้านมาสู่เมืองหลวงด้วยการสร้างรังขึ้นมาเป็นของตัวเอง ในการใช้ชีวิตด้วยตัวเองนั้นจะต้องพบเจอเรื่องราวหลายอย่าง เหมือนการถักทอเส้นใยในการสร้างรังที่ไม่ได้เป็นระเบียบสวยงามแต่เป็นประสบการณ์ในการใช้ชีวิตด้วยตัวเอง และการทำงานที่กำลังเริ่มสร้างตัวเองขึ้นมาที่ย่อมยังไม่สมบูรณ์

3. การถ่ายทอดความรู้ในการทำเครื่องจักสานเป็นการถ่ายทอดในเชิงช่างฝีมือ ส่วนใหญ่ได้รับการสอนมาจากบรรพบุรุษ ในครัวเรือนหรือในชุมชน มีบ้างที่อาจฝึกฝนทักษะได้ด้วยตนเอง แม้ว่าจะมีการเปิดโอกาสและสร้างศูนย์การเรียนรู้เพื่อให้เกิดการประกอบเป็นวิชาชีพความรู้ที่เป็นได้ทั้งอาชีพหลักและอาชีพเสริม ซึ่งได้รับการส่งเสริมจากทางราชการ การใช้วัสดุในการทำเครื่องจักสานบางท้องถิ่นพบว่าเป็นรูปแบบอุตสาหกรรมครัวเรือน และเริ่มขาดแคลนวัสดุและวัสดุที่มีราคาเริ่มแพงขึ้น

4. การศึกษาค้นคว้าเครื่องจักสานพื้นบ้านก็เป็นการอนุรักษ์ในอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเครื่องจักสานที่มีความเป็นเอกลักษณ์ จะทำให้เกิดความสนใจในผู้คนในยุคสมัยปัจจุบันรู้สึกตระหนักถึงคุณค่าและการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่นได้ดี นอกจากนี้การอนุรักษ์ยังสามารถใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาเพื่อหาแนวทางส่งเสริมพัฒนาไปในวิถีทางที่ถูกต้องได้อีกด้วย

5. จากการศึกษาทำให้มองเห็นและรู้สึกตระหนักถึงคุณค่าความสัมพันธ์กับครอบครัวและถิ่นที่อยู่อาศัย และความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวที่ผูกพันกับตัวเครื่องจักสาน บอกเล่าเรื่องราวผ่านการถูกใช้งานเพื่อการดำรงชีวิตและได้ถูกนำมาแขวนเก็บไว้ตามบ้านเรือนผู้คนในท้องถิ่น ทำให้ตัวข้าพเจ้ารู้สึกประทับใจและหวงคิดถึงภาพบรรยากาศความเป็นพื้นบ้าน วิถีชีวิตอันสงบเรียบง่าย จากความผูกพันที่เติบโตมาในชนบท

รายการอ้างอิง

- กิตติพัฒน์ แดนที่. (2555). องค์ประกอบทัศนธาตุ. Retrieved 30 มีนาคม 2565. from <http://patdramaa111.srp.ac.th/thasn-thatu>.
- นัมอินชุก. (2563). Actually, I'm Introvert ที่จริงแล้วฉันเป็นคนเก็บตัวนะ. กรุงเทพฯ : บริษัท ไอดี ออล ดิจิตอล พรินท์ จำกัด.
- พจนานุกรมไทย. ภูมิปัญญาชาวบ้าน. Retrieved 26 มีนาคม 2565. from <https://dictionary.sanook.com/search/dict-th-en-lexitron/ภูมิปัญญาชาวบ้าน>
- พจนานุกรมไทย. (2554). พจนานุกรม ฉบับบัณฑิตยสถาน. Retrieved 26 มีนาคม 2565. from <http://www.royin.go.th/dictionary/>.
- ศาสตราจารย์ ดร.ศรีเรื่อน แก้วกิ่งवाल. (2551). ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ (รู้เขา รู้เรา). กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน.
- สมปอง เพ็งจันทร์. (2545). เครื่องจักสานภาคเหนือ. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พรินต์ติ้งเฮาส์.
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ. เครื่องจักสาน. เล่มที่ 13. เรื่องที่ 3 หัตถกรรมพื้นบ้าน. Retrieved 26 มีนาคม 2565. from <http://saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=13&chap=3&page=t13-3-infodetail03.html>.
- อดิศร ศรีเสาวนันท. (2556). สาน จัก ถัก ผูก. ปีที่ 52 ฉบับที่ 1. Retrieved มกราคม - มีนาคม 2556. from <http://magazine.culture.go.th/2013/1/culture-ebook01/assets/basic-html/index.html#page1>.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ชนัญญา ต๊ะป้อ
วัน เดือน ปี เกิด	20 สิงหาคม 2539
สถานที่เกิด	เชียงราย
วุฒิการศึกษา	2565 ศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ ภาควิชาภาพพิมพ์ คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร 2562 ศิลปบัณฑิต สาขาวิชา ทัศนศิลป์ วิชาเอกคณะศิลปกรรม สถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	177/2 หมู่ 12 ซอย 5 บ้านทุ่งกวาว ตำบลโชคชัย อำเภอต๋อยหลวง จังหวัด เชียงราย 57110
ผลงานตีพิมพ์	2565 - Romania, "Iosif Iser" International Contemporary Print Biennial 2021, Romania - นิทรรศการ Greets – กรีด คือลมหายใจ คือดอกไม้ คือ ความรู้สึก คือรัก - นิทรรศการ “ลองไฟ” Long fire Exhibition - นิทรรศการ “ฮัก” Love Exhibition - นิทรรศการและการประมูลผลงานศิลปะในวาระครบ ๑๐ ปี พิพิธภัณฑ์ศิลปะเชียงใหม่ Chiang Mai Art Museum Online - The 7th Graphic Art Biennial of Szeklerland 2022, Romania - Florere of Oriana Thesis Exhibition 2022 - First International Print Online Exhibition 2022 2564 - โครงการประกวดศิลปกรรม “สันติภาพและความสุข” โดย กองทุนส่งเสริมการศึกษาการสร้างสรรค์ศิลปะ “มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอก เปรมติณสูลานนท์”

- นิทรรศการ สานใจ สายใย ศิลปกรรม
  - นิทรรศการ “New Contemporary Art 2021: When Local Become Global”
  - นิทรรศการ "PRINTMAKING EXHIBITION (ORIGINAL, REPRODUCTION or COPY)"
- 2563 - ได้รับคัดเลือกให้ร่วมแสดงผลงานศิลปะภาพพิมพ์ ระดับนานาชาติ ประเทศไต้หวัน เบียนนาเล่ ประจำปี 2020 International Biennial Print Exhibit; 2020 ROC
- โครงการศิลปินร่วมสมัย “สู้ภัยโควิด ด้วยจิตสำนึก” (Young Artist Talent #1-11)
- 2562 - นิทรรศการ สานใจ สายใย ศิลปกรรม “สีน้ำบุชาครู”
- ได้เข้าร่วม โครงการพัฒนาศักยภาพศิลปินรุ่นใหม่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ รุ่นที่ 10 (Young Artist Talent #10) ณ ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมอันดามัน จังหวัดกระบี่
  - ร่วมแสดงผลงานศิลปกรรม นิทรรศการและการประมูลผลงานศิลปะของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเชียงใหม่ ครั้งที่ 4 ณ พิพิธภัณฑ์ศิลปะเชียงใหม่ CHIANGMAI ART MUSEUM Co.,Ltd.
- 2561 - ร่วมแสดงผลงานศิลปกรรม นิทรรศการและการประมูลผลงานศิลปะของพิพิธภัณฑ์ศิลปะเชียงใหม่ ครั้งที่ 3 ณ พิพิธภัณฑ์ศิลปะเชียงใหม่ CHIANGMAI ART MUSEUM Co.,Ltd.
- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปะภาพพิมพ์ระดับนานาชาติ ประเทศไต้หวัน เบียนนาเล่ ประจำปี 2018 International Biennial Print Exhibit; 2018 ROC
  - ร่วมแสดงผลงานศิลปกรรม นิทรรศการ SOKU Art Exhibition นิทรรศการแสดงผลงานศิลปกรรม โดย นักศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาทัศนศิลป์ ประจำปีการศึกษา 2561 ณ หอนิทรรศการศิลปวัฒนธรรมราชมวงคล้านนา
  - ร่วมแสดงผลงานศิลปะภาพพิมพ์ นิทรรศการศิลปะภาพพิมพ์ขนาดเล็ก ครั้งที่ 17 ประจำปี 2561 THE 17th

MINIPRINT EXHIBITIONS

- 2018 ณ หอนิทรรศการศิลปวัฒนธรรมราชชมงคลล้านนา
- 2560 - ร่วมแสดงผลงานศิลปะภาพพิมพ์ นิทรรศการศิลปะภาพพิมพ์ขนาดเล็ก ครั้งที่ 16 ในหัวข้อ “พิมพ์ ภาพพ่อ” ประจำปี 2560 THE 16th MINIPRINT EXHIBITIONS 2017 ณ Art Mai? Gallery
- ร่วมแสดงผลงานศิลปกรรม นิทรรศการและการประมูลผลงานศิลปะของพิพิธภัณฑสถานศิลปะเชียงใหม่ ครั้งที่ 2 พิพิธภัณฑสถานศิลปะ เชียงใหม่
CHIANGMAI ART MUSEUM Co.,Ltd.
- 2559 - ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 2 การประกวดศิลปกรรม ในหัวข้อ “มิตรภาพและความสัมพันธ์ ระหว่าง ไทย-ญี่ปุ่น” ณ คณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ล้านนา ภาควิชาศิลป เชียงใหม่
- 2557 - ได้เข้าร่วมการประกวดศิลปกรรม ปตท. เยาวชนภาคเหนือ ครั้งที่ 15 ในหัวข้อ “ก้าวไปด้วยกัน...สู่วันพรุ่งนี้” ณ หอนิทรรศการศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

